

DAMU RG
Зерттеу тобы ЖШС

**Қазақстан Республикасындағы мектептер
футбол алаңдарын қайта жаңарту
маркетингтік зерттеу нәтижелері бойынша
Е С Е П**

«Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасының басым секторларында маркетингтік зерттеулер жүргізу шеңберінде дайындалды»

**Сала: Спорт, демалыс пен ойын-сауықты ұйымдастыру саласындағы қызмет
(ЭҚЖК коды – 93)**

Тапсырыс беруші: «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы

**Алматы қаласы
Қазан 2018 ж.**

МАЗМҰНЫ

1 ЗЕРТТЕУДІҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ -----	3
2 ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕМЕСІ -----	5
3 САЛАНЫҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ -----	6
3.1 НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР МЕН АНЫҚТАМАЛАР	11
3.2 ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ СПОРТ СУБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ЖІКТЕЛУІ	13
4 САЛАҒА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚОЛДАУ-----	14
4.1 «МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІКТІК ӘРІПТЕСТІК ТУРАЛЫ»ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ	14
4.2 "БИЗНЕСТІҢ ЖОЛ КАРТАСЫ 2020" БИЗНЕСТІ ҚОЛДАУ МЕН ДАМУДЫҢ БІРЫҢҒАЙ БАҒДАРЛАМАСЫ	19
4.3 ӨНІМДІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ЖӘНЕ ЖАППАЙ КӘСІПКЕРЛІК БАҒДАРЛАМАСЫ	30
5 ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ-----	36
6 ЗЕРТТЕУ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ СТАТИСТИКАЛЫҚ ШОЛУ -----	40
6.1 ЖІКТЕУ	40
6.2 СПОРТ ҒИМАРАТТАРЫНЫҢ САНЫ	41
6.3 ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУМЕН ЖӘНЕ СПОРТПЕН ШҰҒЫЛДАНУШЫЛАР САНЫ	42
6.4 СПОРТПЕН АЙНАЛЫСУҒА МҮМКІНДІК	43
6.5 МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ	46
6.6 ӨЗЕКТІ ІС-ШАРАЛАР ЖӘНЕ ЖЕТІСТІКТЕР	48
7 МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІК-----	50
7.1 МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІКТІҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ	50
7.2 МЕКТЕП ФУТБОЛ АЛАҒДАРЫН ҚАЙТА ЖАҢАРТУ САЛАСЫНДА МЖӘ ТЕТІГІН ҚОЛДАНУ	56
ЗЕРТТЕУДІҢ НЕГІЗГІ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ -----	57
ДИАГРАММАЛАР ТІЗІМІ -----	59
КЕСТЕЛЕР ТІЗІМІ -----	60
ҚОСЫМШАЛАР -----	61

1 ЗЕРТТЕУДІҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

Осы есепті "Атамекен" ҚР Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы үшін "Damu RG зерттеу тобы" ЖШС дайындады.

Мақсаты осы зерттеу болып табылады:

- Осы бағыттағы заңды және жеке тұлғалардың кәсіпкерлік белсенділігін ынталандыру мақсатында Қазақстан Республикасының (ҚР) мектептер футбол аландарын қайта жаңартуды жүйелендірілген және құрылымдалған талдау;
- Бар проблемаларды және оларды шешудің мүмкін жолдарын анықтау;
- Қалыптасқан жағдайда саланың даму үрдістері мен перспективаларын анықтау.

Зерттеудің негізгі міндеттері мен бағыттары:

- Саланың сипаттамасы:
 - даму мәселелері мен үрдістері;
 - мемлекеттік-жеке меншік әріптестік (МЖӘ) тетігі бойынша жобаларды іске асыру шеңберіндегі саланың перспективалары;
 - МЖӘ тетігі бойынша жобаны іске асырудың мүмкіндігі мен орындылығын анықтау.
- Салаға көрсетілетін қолдау;
- Қазақстан Республикасының зерттелетін нарығын дамытудың негізгі көрсеткіштері:
 - ішкі нарық көлемі;
 - сыртқы сауда айналымының көлемі (импорт, экспорт);
 - нарық сыйымдылығы;
 - бағаға шолу жүргізу;
- МЖӘ жобасының өнімі/қызметі бойынша қалыптасқан нарық конъюнктурасының сипаттамасы;
- Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасын іске асыру нәтижесінде пайда болатын өнімге (тауарларға/көрсетілетін қызметтерге) сұраныстың қолданыстағы және болжанатын (МЖӘ жобасын іске асыру кезеңінде) конъюнктурасын талдау - МЖӘ саласында іске асырылатын жобалардың проблемалары, шешімдері, мәртебесі;
- МЖӘ саласында іске асырылған жобалардың сипаттамасы;
- SWOT-талдау-МЖӘ жобасын іске асыру шеңберінде болжанатын тауарлардың, жұмыстардың, қызметтердің

Зерттеудің мақсаттары мен міндеттері

- әлеуетті күшті және әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен қауіптерін анықтау және бағалау;
- Негізгі қорытындылар мен ұсыныстар.

2 ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕМЕСІ

DESKRESEARCH

Ақпарат көздері ретінде аналитикалық Жарияланымдар және басқа да ашық ақпарат көздері пайдаланылды. "Damu RG зерттеу тобы" ЖШС-нің арнайы сұраулары бойынша ведомстволық органдарда Қазақстан Республикасындағы мектеп футбол алаңдарын қайта құру туралы негізгі мәліметтер, сондай-ақ саланың одан әрі дамуын талдау және бағалау үшін қосымша ақпарат алынды.

Ақпарат көздері:

- ҚР Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің жарияланымдары;
- ҚР Қаржы министрлігі Кедендік бақылау комитетінің статистикалық деректері;
- арнайы сұраныстар бойынша алынған статистикалық деректер;
- мамандандырылған басылымдарда, БАҚ және Ғаламторда орналастырылған ақпараттық, аналитикалық және сараптамалық материалдар;
- салалық қауымдастықтардың және т. б. ресми баспасөз хабарламалары мен талдау материалдары
- басқа да көздер.

3 САЛАНЫҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ

Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V "Дене шынықтыру және спорт туралы" Заңына сәйкес Қазақстан Республикасындағы дене шынықтыру және спорт саласындағы мемлекеттік саясат дене шынықтыру және спорт саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидағтары негізінде жүргізіледі:

- барлық жеке тұлғалар үшін дене шынықтыру және спортпен шұғылданудың теңдігі мен жалпыға қол жетімділігі;
- халықтың әртүрлі жас топтарының дене тәрбиесінің үздіксіздігі мен сабақтастығы;
- дене шынықтыру және спортпен шұғылданудың еріктілігі;
- дене шынықтыру-спорттық іс-шаралардың сауықтыру бағыты;
- дене шынықтырумен, әуесқой және кәсіби спортпен айналысуға тең құрмет;
- кемсітуге тыйым салу және қатыгездік, зорлық-зомбылық пен адамдық қадір-қасиетін қорлауды насихаттауға жол бермеу;
- халықаралық спорт жарыстарында Қазақстан Республикасының намысын қорғайтын жоғары жетістіктер спортының басымдығы;
- Бейімделген дене шынықтыру мен спортты дамытуға жәрдемдесу.
- Дене шынықтыру және спорт саласындағы мемлекеттік саясаттың міндеттері:
- дене шынықтыру және спортпен айналысатын адамдардың, сондай-ақ дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық іс-шараларға қатысушылар мен көрермендердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету және спорттық-бұқаралық іс-шаралар өткізілетін орындарда қоғамдық тәртіпті сақтау;
- ұлттық, техникалық және қолданбалы спорт түрлерін дамыту;
- дене шынықтыру мен спортты қолдау және ынталандыру;
- дене шынықтыру және спорт саласындағы зерттеулер үшін ғылыми базаны дамыту;
- Әлеуметтік және білім беру функцияларын, сондай-ақ ерікті қызмет принципіне негізделген олардың құрылымының ерекшелігін ескере отырып, спорттың барлық түрлерін дамытуға жәрдемдесу.

Дене тәрбиесі жүргізіледі:

- мектепке дейінгі ұйымдарда аптасына кемінде үш сағат, жалпы білім беретін мектептерде аптасына кемінде үш сағат көлемінде;
- колледждерде-аптасына төрт сағаттан кем емес;

- жоғары білім беру бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орындарында-бірінші және екінші оқу жылында білім алушылар үшін аптасына төрт сағаттан кем емес.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдары, жалпы білім беретін мектептер және басқа да білім беру ұйымдары білім алушылар мен тәрбиеленушілердің дене тәрбиесі мақсатында дене шынықтыру дағдыларын қалыптастырады, спортпен айналысуға тартады, дене шынықтыру-сауықтыру және спорт іс-шараларын өткізеді және қоғамдық бірлестіктер мен басқа да заңды тұлғаларға мектепке дейінгі жастағы балалардың, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің қатысуымен спорттық іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге жәрдемдеседі.

Спортпен шұғылдану үшін оқудан тыс уақытта спорт клубтары, секциялар және мектептен тыс дене шынықтыру-сауықтыру ұйымдары құрылады, олардың қатарына әртүрлі спорт мектептері, дене шынықтыру даярлығының балалар-жасөспірімдер клубтары, тұрғылықты жері бойынша балалар мен жасөспірімдер клубтары және қызметі мектепке дейінгі жастағы балалардың, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің дене тәрбиесі мен спорттық даярлығына бағытталған басқа да заңды тұлғалар кіреді.

Дене шынықтыру-спорт ұйымдарында спорт резервін даярлау мақсатында жергілікті атқарушы органдардың келісімі бойынша жалпы білім беретін мектептердің базасында тереңдетілген оқу-жаттығу процесі негізінде әртүрлі спорт түрлері бойынша білім алушылар мен тәрбиеленушілерді спорттық даярлауды жүзеге асыратын мамандандырылған спорт сыныптары мен топтары құрылады.

Спорттағы дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-интернаттарда, олимпиада резервінің мамандандырылған мектеп-интернат-колледждерінде спортшыларды даярлау білім беру саласындағы уәкілетті органмен келісім бойынша дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады.

Білім беретін оқу орындарында спортшыларды даярлау дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган бекіткен қағидаларға, бағдарламалар мен нормативтерге сәйкес жүзеге асырылады.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында, мектептен тыс дене шынықтыру-сауықтыру ұйымдарында және басқа да білім беру ұйымдарында дене тәрбиесі үшін қажетті жағдайлар жасау жергілікті атқарушы органдарға жүктеледі.

Білім беру ұйымдарында Студенттік және мектеп спортын дамыту мақсатында білім алушылар мен тәрбиеленушілер арасында спорт клубтары, студенттік және мектеп лигалары, спорт түрлері бойынша федерациялар құрылуы мүмкін.

Мемлекет басшысының Жолдауында мәдениет және спорт министрлігінің алдына қойылған негізгі міндеттердің бірі дене шынықтырумен және спортпен

жүйелі түрде 30% қамту болып табылады. Бұл бағытта бұқаралық спорт пен спорттық инфрақұрылымды дамыту, сондай-ақ олардың материалдық-техникалық жарақтандырылуын нығайту мақсатында бірқатар іс-шаралар жүзеге асырылуда:

- Халықты дене шынықтырумен және спортпен 28,7% қамту қамтамасыз етілді, бұл республиканың дене шынықтыру-спорт қозғалысына шамамен 5 млн.204 мың адам қатысқанын көрсетеді. 2016 жылмен салыстырғанда бұл көрсеткіш 1,3% артты.
- 2018 жылдың бірінші жартыжылдығында салауатты өмір салты Орталығымен бірлесіп 28 мыңға жуық спорттық-бұқаралық іс - шаралар мен акциялар өткізілді, оның ішінде ауылда-15 мыңға жуық. Оған шамамен 3 млн. адам қатысты.
- Бұқаралық спорттың маңызды құрамдас бөлігі Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің – Елбасының салалық заңмен енгізілген тестілерін тапсыру болып табылады. 2018 жылдың бірінші жартыжылдығында тест тапсыруға 4 млн. 939 мың адам қатысты. Олардың 74 мыңы Президенттік деңгей нормативтерін орындады, 244 мыңы Ұлттық деңгей нормативтерін орындады, 371 мыңы бастапқы деңгей нормативтерін орындады.
- Бүгінгі күні жалпы білім беретін мектептерде 791 мыңнан астам оқушы бұқаралық спорт түрлерінен спорт секцияларымен қамтылған, онда оқушылардың жалпы санының 26,4% шұғылданады.
- Алайда, барлық мектептерде, әсіресе ауылдық жерлерде спорт залдары мен мүкәммалының жетіспеуіне байланысты спорт секциялары ашылған жоқ.
- Республиканың 128 жоғары оқу орнында 189 мың студент айналысады (олардың жалпы санының 45,8% - ы), 766 колледжде 280 мыңнан астам оқушы спортпен айналысады.
- Тұрғылықты жері бойынша дене шынықтыру-сауықтыру жұмыстарын қамтамасыз ету мақсатында мектеп жасындағы балалар арасында қосымша білім беру мекемелері жұмыс істейді, олардың ішінде 2017 жылы 537 балалар-жасөспірімдер клубы, 96 дене шынықтыру дайындығының балалар-жасөспірімдер клубы жұмыс істеді.
- Мүмкіндігі шектеулі адамдар арасында спортты дамытуға үлкен көңіл бөлінеді. 2009 жылдан бастап шұғылданушыларды қамту 4% - дан 10,7% - ға дейін өсті (2009 ж. 12 мың адамнан 2017 ж. 29,7 мың адамға дейін). Олардың спорттық дамуы үшін спорт клубтары, спорт мектептері және олардағы бөлімшелер жұмыс істейді.
- Қазақстанда тұңғыш мамандандырылған халықаралық деңгейдегі паралимпиадалық жаттығу орталығы пайдалануға берілді. Жаңа жаттығу

- орталығының бірегейлігі паралимпиадашылар үшін ғана емес, мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін де спортпен шұғылдануға қол жетімділігінде.
- Рио-де-Жанейродағы XV жазғы Паралимпиадалық ойындарда жасалған шарттардың арқасында біздің құрама 1 алтын және 1 күміс медаль жеңіп алды және биыл Пхенчхан қаласындағы (Корея Республикасы) XII қысқы Паралимпиадалық ойындарда бір алтын медаль жеңіп алды, сондай-ақ XXIII жазғы Сурдлимпиадалық ойындарда біздің құрама алғаш рет 7 медаль (1 алтын, 1 күміс, 5 қола) жеңіп алды.
 - Елде ұлттық спорт түрлерінің тұрақты дамуы байқалады. Ұлттық түрлерімен шұғылданушылардың үлесі 2013 жылы 5,9% - дан 2017 жылы 6,6% - ға дейін өсті (343 303 адам).
 - Ұлттық спорт түрлері бойынша бүгінде республикада 9 мамандандырылған спорт клубы (*Астана және Алматы қалалары, Жамбыл, Қызылорда, Атырау, Алматы және Маңғыстау обл., СҚО-да 2*), 10 мамандандырылған спорт мектебі (*Солтүстік Қазақстан, Батыс Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Ақтөбе, Ақмола, Павлодар, Қостанай және Түркістан облысындағы 2 клуб*) және Астана қаласындағы ұлттық және Ат спорты түрлері орталығы жұмыс істейді
 - Халықтың дене шынықтырумен айналысуы көбінесе спорттық инфрақұрылымның болуына байланысты екені жалпыға мәлім. Елде 11,3 мың спорт ғимараттары жұмыс істейді және 2016 жылмен салыстырғанда олардың саны 6,3% - ға өсті (*2016 жылы-10,6 мың спорт ғимараттары*). Оның 9,3 мыңы спорт мектептерін қоса алғанда, білім беру объектілеріне жатады және тек 2 мыңы ғана дене шынықтыру-спорт мақсатындағы объектілерге жатады. 2018 жылдың басынан бастап еліміздің өңірлерінде жергілікті бюджеттер мен демеушілік қаражат есебінен 18 дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылысы аяқталды (3 Фок - жеке инвесторлар, 15 - жергілікті бюджет).
 - Қазіргі уақытта облыстарда тағы 20-дан астам ДСК-ның құрылысы жүргізілуде: *Ақмола, Ақтөбе, Алматы, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Павлодар, Солтүстік Қазақстан және Түркістан облыстарында*.
 - Дене шынықтыру және спорт саласында мемлекеттік-жеке меншік әріптестік шеңберінде өңірлерде әртүрлі сатыларда 48 жоба іске асырылуда, бұл жаңа экономикалық жағдайларда бізге спорттық инфрақұрылымды дамыту үшін қосымша мүмкіндіктер береді (оның ішінде спорт объектілерін салу – 27, спорт объектілерін жалға беру - 21). Атап айтқанда *2 жоба-Алматы облысында, 4-Алматы облысында, 7 - Ақтөбе облысында, 2 - ШҚО, 1 - Жамбыл облысында, 1 - БҚО, 10 – Қостанай облысында, 9 - Қызылорда*

облысында, 1 - Павлодар облысында, 1-Солтүстік Қазақстан облысында, 4 – Түркістан облысында, 3 – Қарағанды облысында, 2-Шымкент қаласында, 1-Маңғыстау облысында.

- Ең маңызды мәселе – халық үшін спорттық инфрақұрылымның жеткіліксіздігі. Инфрақұрылымның негізгі өсуі жазық құрылыстар есебінен жүреді. *2017 жылы елде 700-ден астам спорт алаңдары пайдалануға берілді: аула спорт алаңдары, алаңдар, Street Workout көше жаттығу кешендері және т. б.*
- Республика бойынша, әсіресе ауылдық жерлерде жабық спорт ғимараттарының саны жеткіліксіз. Мысалы, мектептер жанындағы спорт залдары оқу сабақтарын өткізу үшін ғана пайдаланылады (ауылда 4 932 спорт залы, оның 4182-і мектептерге жатады).
- Тұтастай алғанда ел өңірлеріндегі дене шынықтыру-сауықтыру залдарына қажеттілік *1,5 млн. шаршы метрді құрайды, ал іс жүзінде қажеттіліктің 53,3% – ы (768,9 мың шаршы метр) бар.*

3.1 НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V "дене шынықтыру және спорт туралы" Заңында осы зерттеудің тақырыбына тікелей қатысы бар мынадай ұғымдарға анықтама беріледі:

Спорт түрі – жаттығу ортасы, спорттық іс-әрекеттегі дене жаттығуларының немесе зияткерлік қабілеттерінің жиынтығы және жарыс ережесі ерекше белгілері болып табылатын спорттың құрамдас бөлігі.

Әуесқой спорт – жеке тұлғаларға спорттық шеберлікті жетілдіруге және спорттың әр түрлерінде жоғары нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін бұқаралық спорт қозғалысы.

Бұқаралық спорт-халық арасында дене шынықтыруды дамытуға ықпал ететін спорттық қозғалыс.

Кәсіби спорт – спорттықойын-сауық іс-шараларын (жарыстарды) ұйымдастыруға және өткізуге бағытталған, оларға дайындалғаны және қатысқаны үшін спортты кәсіби қызмет ретінде таңдаған спортшылар Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес сыйақы алатын спорттың құрамдас бөлігі.

Дене шынықтыру және спорт жүйесі – халықтың дене тәрбиесі және дене шынықтыру мен спортты дамыту мақсатында қызметін жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалардың жиынтығы.

Спорт – спорттық жарыстар және оған адамды арнайы даярлау нысанында қалыптасқан спорт түрлерінің жиынтығы ретінде әлеуметтік-мәдени қызмет саласы.

Жоғары жетістіктер спорты – спортшылардың барынша жоғары спорттық нәтижелерге немесе спорттық жарыстарда жеңістерге қол жеткізуін көздейтін спорт саласы.

Спорттық іс – шара-спорттық жарыс, спортшылардың, жаттықтырушылардың және дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандардың қатысуымен оқу-жаттығу жиыны.

Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің – Елбасының тестілері – балалардың, жастардың және ересек халықтың дене шынықтыру дайындығына қойылатын нормативтік талаптардың жиынтығы.

Дене тәрбиесі – дені сау, дене бітімі мен рухани жетілген өскелең ұрпақты қалыптастыруға бағытталған педагогикалық процесс.

Дене шынықтыру – адамның дене және зияткерлік қабілеттерін дамыту, оның қозғалыс белсенділігін жетілдіру және салауатты өмір салтын қалыптастыру, дене тәрбиесі мен дамыту жолымен әлеуметтік бейімдеу мақсатында Қоғам құратын және пайдаланатын рухани және материалдық құндылықтардың жиынтығын білдіретін мәдениеттің құрамдас бөлігі, әлеуметтік қызмет саласы.

Дене шынықтыру – сауықтыру және спорт ғимараттары-жеке тұлғалардың дене жаттығуларымен, спортпен шұғылдануына және спорттық іс-шараларды өткізуге арналған арнайы жабдықталған (оның ішінде спорттық мүкәммалмен) объектілер (аляндар, ғимараттар, құрылыстар).

Дене шынықтыру дайындығы – адамның дене қасиеттерін тәрбиелеуге және функционалдық мүмкіндіктерін дамытуға бағытталған педагогикалық процесс.

Дене шынықтыру – спорт ұйымы-дене шынықтыру және спорт саласындағы қызметті негізгі қызмет түрі ретінде жүзеге асыратын заңды тұлға.

Мектеп спорты-бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру ұйымдарында білім алушылардың дене тәрбиесіне, оларды спорттық іс-шараларға қатысуға даярлауға бағытталған спорттың бір бөлігі.

Мектеп спорт лигасы – мектеп спортын дәріптеу және бір немесе бірнеше спорт түрлерін дамыту, оқушылармен спорттық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу мақсаты болып табылатын мектеп оқушылары арасындағы спорттық қозғалыс.

3.2 ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ СПОРТ СУБЪЕКТИЛЕРІНІҢ ЖІКТЕЛУІ

Қазақстан Республикасындағы дене шынықтыру және спорт субъектілеріне:

- дене шынықтыру-спорт ұйымдары: олимпиадалық даярлау орталықтары, олимпиадалық резервті даярлау орталықтары, спорт федерациялары, спорт мектептері мен барлық түрдегі спорт клубтары, спорттық секциялар, әскери-қолданбалы және қызметтік-қолданбалы спорт түрлері бойынша жарыстар ұйымдастыратын ұйымдар, ведомстволық спорттық қоғамдар мен спортты дамытуды жүзеге асыратын қоғамдық бірлестіктер;
- дене шынықтыру және спорт саласындағы қызметті жүзеге асыратын білім беру ұйымдары;
- дене шынықтыру және спорт саласындағы зерттеулерді жүзеге асыратын ғылыми ұйымдар;
- дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган, жергілікті атқарушы органдар;
- спорттық медицина ұйымдары;
- дене шынықтырумен айналысатын жеке тұлғалар, спортшылар, ұжымдар (спорттық командалар), спорттық төрешілер, жаттықтырушылар және дене шынықтыру және спорт саласындағы өзге де мамандар.

Дене шынықтыру-спорт ұйымдары халықтың әртүрлі топтары арасында дене шынықтыру мен спортты дамыту жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыруға қатысады, спортшылардың және спорттық жарыстарға және оқу-жаттығу іс-шараларына қатысатын басқа да адамдардың денсаулығын сақтау және нығайту үшін жағдай жасайды, спортшыларға, жаттықтырушыларға және дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарға жаттығу үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының дене шынықтыру-спорт ұйымдары халықаралық спорт ұйымдарының мүшелері бола алады, егер мұндай құқықтар мен міндеттер Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, халықаралық спорт ұйымдары мүшелерінің мәртебесіне сәйкес құқықтар ие бола алады және міндеттер атқара алады.

4 САЛАҒА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚОЛДАУ

4.1 «МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІКТІК ӘРІПТЕСТІК ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

2015 жылғы 31 Қазанда "мемлекеттік-жеке меншік әріптестік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды, ол: мемлекет пен бизнестің ресурстары мен тәжірибесін біріктіру арқылы қоғам мүддесінде инфрақұрылымды дамытуға, экономикалық субъектілерге жоғары сапалы қызмет көрсету шартымен ең аз шығындармен және тәуекелдермен қоғамдық маңызы бар объектілерді іске асыруға бағытталған. Мемлекет үшін мұндай әріптестіктің артықшылықтары: бюджет қаражатын үнемдеу, МЖӘ объектілерін корпоративтік басқаруды енгізу және инфрақұрылымды дамыту болып табылады. Жеке сектор өз кезегінде мемлекеттік қолдау, тікелей келісімдер, секвестрді қорғау, валюталық тәуекелді жабу және халықаралық төрелік алады.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің негізгі міндеттері :

- 1) Қазақстан Республикасының орнықты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік әріптес пен жеке әріптестің тиімді өзара іс-қимылы үшін жағдайлар жасау;
- 2) Халықтың тыныс-тіршілігін қамтамасыз ету инфрақұрылымын және жүйелерін дамыту үшін мемлекеттік әріптес пен жеке әріптестің ресурстарын біріктіру жолымен мемлекет экономикасына инвестициялар тарту;
- 3) Халықтың, сондай-ақ өзге де мүдделі тұлғалардың мүдделері мен қажеттіліктерін ескере отырып, тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің қолжетімділігі мен сапасының деңгейін арттыру;
- 4) Қазақстан Республикасында жалпы инновациялық белсенділікті арттыру, оның ішінде жоғары технологиялық және ғылымды қажетсінетін өндірістерді дамытуға жәрдемдесу.
- 5)

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік қағидаттары:

- 1) Бірізділік қағидаты – мемлекеттік-жекешелік әріптестік субъектілері арасындағы өзара қарым-қатынастарды кезең-кезеңмен құру;
- 2) Конкурстық қағидат – осы Заңда белгіленген жағдайларды қоспағанда, жеке әріптесті конкурстық негізде айқындау;
- 3) Теңгерімділік қағидаты – мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасын іске асыру процесінде мемлекеттік әріптес пен жеке

әріптес арасында міндеттерді, кепілдіктерді, тәуекелдер мен табыстарды өзара тиімді бөлу;

- 4) Нәтижелілік қағидаты – мемлекеттік-жекешелік әріптестік нәтижелеріне қол жеткізуді бағалауға мүмкіндік беретін өлшемдер мен көрсеткіштерді белгілеу.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік белгілері

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің ерекше белгілеріне:

- 1) мемлекеттік-жекешелік әріптестік шартын жасасу жолымен мемлекеттік әріптес пен жеке әріптестің қатынастарын құру;
- 2) мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасын іске асырудың орта мерзімді немесе ұзақ мерзімді мерзімі (мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасының ерекшеліктеріне байланысты үш жылдан отыз жылға дейін));
- 3) мемлекеттік әріптес пен жеке әріптестің мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасын іске асыруға бірлесіп қатысуы;
- 4) мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасын іске асыру үшін мемлекеттік әріптес пен жеке әріптес ресурстарын біріктіру.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті жүзеге асыру тәсілдері

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жүзеге асыру тәсілі бойынша институционалдық және келісімшарттық болып бөлінеді.

Институционалдық мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті мемлекеттік-жеке меншік әріптестік шартына сәйкес мемлекеттік-жеке меншік әріптестік компаниясы іске асырады.

Өзге жағдайларда мемлекеттік-жеке меншік әріптестік келісімшарттық мемлекеттік-жеке меншік әріптестік тәсілі бойынша жүзеге асырылады.

Келісімшарттық мемлекеттік-жеке меншік әріптестік Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік шартын жасасу арқылы, оның ішінде мынадай түрлерде іске асырылады:

- 1) концессия;
- 2) мемлекеттік мүлікті сенімгерлік басқару;
- 3) мемлекеттік мүлікті мүліктік жалдауға (жалға алуға) беру;
- 4) лизинг;
- 5) технологияны әзірлеуге, тәжірибелік үлгіні дайындауға, тәжірибелік-өнеркәсіптік сынауға және ұсақ сериялы өндіріске жасалатын шарттар;
- 6) өмірлік цикл келісімшарты;
- 7) сервистік келісімшарт;
- 8) мемлекеттік-жекешелік әріптестік белгілеріне сәйкес келетін өзге де шарттар.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін пайдаланудың негізгі ережелері мен қағидаттары

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік субъектілері мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасына қайшы келмейтін көлемде мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін пайдаланудың мынадай қағидаттарын сақтауға міндетті:

1) осы тауарларға, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерге сұранысты қанағаттандыру мақсатында тауарларды ұсыну, жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету параметрлерін бейімдеу;

2) тауарларды берудің, жұмыстарды орындаудың және қызметтер көрсетудің үздіксіздігін қамтамасыз ету болып табылады.

Жекеше әріптес мемлекеттік әріптестің келісімі бойынша мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін пайдалану тәртібін белгілейді және оның сақталуын қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, жекеше әріптестің қызметтер көрсетуге қатысты бір адамға басқасының алдында артықшылық көрсетуге құқығы жоқ.

Мемлекеттік органдардың мемлекеттік-жеке меншік әріптестікке қатысу нысандары

1. Мемлекеттік органдар мемлекеттік-жеке меншік әріптестікке мынадай нысандарда қатысады:

1) Қазақстан Республикасының жер заңнамасына сәйкес жер учаскелерін беру;

2) мемлекеттік меншік объектілерін пайдалану құқығын беру;

3) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік компаниясын құруға және оның қызметіне қатысу;

4) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін инженерлік және көлік коммуникацияларымен қамтамасыз ету;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де нысандарда жүзеге асырылады.

2. Мемлекеттік органдардың Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік қолдау шараларын ұсыну нысанында қатысуы, оның ішінде:

1) инфрақұрылымдық облигациялар бойынша Мемлекет кепілгерлігі;

2) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын қаржыландыру үшін тартылатын қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдіктер;

3) мемлекетке тиесілі зияткерлік меншік объектілеріне айрықша құқықтарды беру;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заттай гранттар беру; ;

5) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын бірлесіп қаржыландыру;

б) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасын іске асыру барысында өндірілетін тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің белгілі бір көлемін мемлекеттің тұтыну кепілдіктері.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін құруға және (немесе) реконструкциялауға байланысты қаржыландыруға (шығыстарды өтеуге) бағытталған мемлекеттік қолдау шараларының және мемлекеттік бюджеттен төленетін төлемдердің жиынтық көлемі мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектісін құру және (немесе) реконструкциялау құнынан аспауға тиіс.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті мемлекеттік қолдау Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және мемлекеттік-жеке меншік әріптестік шартының ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

Кәсіпкерлік субъектілерінің мемлекеттік-жеке меншік әріптестікке қатысу нысандары

Кәсіпкерлік субъектілері мемлекеттік-жеке меншік әріптестікке мынадай нысандарда қатысады:

- 1) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын қаржыландыру;
- 2) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектілерін жобалау, салу, құру, реконструкциялау, жаңғырту және (немесе) пайдалану;
- 3) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын басқару;
- 4) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасын іске асыру мақсаттары үшін мүлік пен мүліктік құқықтарды беру;
- 5) Зияткерлік меншік объектілеріне айрықша құқықтарды беру;
- 6) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік компаниясын құруға және оның қызметіне қатысу;
- 7) ҚР заңнамасына қайшы келмейтін өзге де нысандарда жүзеге асырылады.

Квзимемлекеттік сектор субъектілерінің мемлекеттік-жеке меншік әріптестікке қатысу нысандары

Квзимемлекеттік сектор субъектілері мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларына мынадай нысандарда қатысады:

- 1) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын іске асыратын заңды тұлғалардың акцияларын (жарғылық капиталға қатысу үлестерін) құруға және (немесе) олардың қызметіне қатысу не оларды иеліктен шығару (беру);
- 2) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасын іске асыру мақсатында ғылыми-өндірістік аймақтарды, венчурлік қорларды, зерттеу орталықтарын құруға және (немесе) олардың қызметіне қатысу;
- 3) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобасын іске асыру мақсаттары үшін мүлік пен мүліктік құқықтарды беру;
- 4) зияткерлік меншік объектілеріне айрықша құқықтарды беру;
- 5) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларына инвестициялар тарту;

6) сервистік қолдау, оның ішінде технологиялар трансферті, инновацияларды қолдау, консалтинг, инжиниринг, кадрларды оқыту және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі қызметтер;

7) технопарктер, бизнес-инкубаторлар, арнайы экономикалық және индустриялық аймақтар қызметтерін ұсыну;

8) экспортты жылжыту;

9) мемлекеттік-жеке меншік әріптестік объектілерін салу, құру, реконструкциялау, жаңғырту және (немесе) пайдалану;

10) ҚР заңнамасына қайшы келмейтін өзге де нысандарда жүзеге асырылады.

4.2 "БИЗНЕСТІҢ ЖОЛ КАРТАСЫ 2020" БИЗНЕСТІ ҚОЛДАУ МЕН ДАМУДЫҢ БІРЫҢҒАЙ БАҒДАРЛАМАСЫ

Осы зерттеу шеңберінде талданатын Экономикалық қызмет түрі "Бизнестің жол картасы - 2020" бағдарламасының әлеуетті қатысушылары үшін экономиканың басым секторларының тізбесіне енгізілген.

2015 жылы Қазақстанда "Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы іске қосылды, ол елдегі бизнес ахуалды жақсартуға бағытталған, сондай-ақ Қазақстанда кәсіпкерлікті қолдау мен дамытудың бұрын қолданыста болған кейбір салалық бағдарламаларын біріктіреді.

Бағдарламаның мақсаты: өңірлік кәсіпкерліктің тұрақты және теңгерімді өсуін қамтамасыз ету, сондай-ақ жұмыс істеп тұрған жұмыс орындарын қолдау және жаңа тұрақты жұмыс орындарын құру.

Бағдарламаның Міндеттері:

- Ауылдық елді мекендер, шағын қалалар мен моноқалалар кәсіпкерлерінің қаржыландыруға қолжетімділігін арттыру;
- Ауылдық елді мекендер, шағын қалалар мен моноқалалар кәсіпкерлерінің өндірістік қуаттарын ұлғайту;
- Ауылдық елді мекендерде, шағын қалаларда және моноқалаларда кәсіпкерлердің бизнес бастамаларын кеңейту;
- Өңдеуші өнеркәсіптің өндірілген өнім көлемін ұлғайту;
- Бәсекеге қабілетті жаңа өндірістер құру;
- Шағын және орта кәсіпкерлікте халықтың жұмыспен қамтылуын арттыру;
- Шетел валютасының ауытқуына байланысты валюталық тәуекелдердің кредиттік тәуекелдерге өзгеруіне жол бермеу;
- Кәсіпкерлікті ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету;
- Кәсіпкерлердің құзыретін арттыру;
- Кәсіпкерлердің өнімділігін арттыру;
- Іскерлік байланыстарды кеңейту

2020 жылға қарай бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын жүзеге асыру барысында келесі экономикалық тиімділікке қол жеткізу күтілуде:

- ЖІӨ құрылымындағы өңдеу өнеркәсібінің үлесін кемінде 12,5 жеткізу%;
- ШОК өнімін шығару көлемін 2014 жылғы деңгейден 1,5 есеге ұлғайту;
- ШОК белсенді жұмыс істейтін субъектілерін 2014 жылғы деңгейден 50% - ға ұлғайту;

- ШОК жұмыспен қамтылғандар санын 2014 жылғы деңгейден 50% - ға арттыру

"Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы шеңберінде қаржыландыру көлем:

- 2015 жыл-56 387 058 мың теңге;
- 2016 жыл-53 331 827 мың теңге;
- 2017 жыл-66 869 798 мың теңге;
- 2018 жыл-66 896 810 мың теңге;
- 2019 жыл-66 922 683 мың теңге.

Бағдарламаның мақсаты мен нысаналы индикаторларына қол жеткізу үшін мынадай төрт бағыт бойынша жұмыс жүргізілетін болады:

- моноқалалар, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендер кәсіпкерлерінің жаңа бизнес-бастамаларын қолдау;
- экономиканың басым секторларында және өңдеуші өнеркәсіп салаларында қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлерді салалық қолдау;
- кәсіпкерлердің валюталық тәуекелдерін төмендету;
- кәсіпкерлікті қолдаудың қаржылық емес шараларын ұсыну

1 - ші бағыт-моноқалалар, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендер кәсіпкерлерінің жаңа бизнес-бастамаларын қолдау

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттерді шешу қажет:

1) моноқалалар, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендер кәсіпкерлерінің қаржыландыруға қолжетімділігін арттыру.

Моноқалаларды, шағын қалаларды және ауылдық елді мекендерді қаржыландыруға қол жетімділікті арттыру үшін:

- банктердің/даму банкінің/лизингтік компаниялардың несиелері/Қаржы лизингі шарттары және микроқаржы ұйымдарының шағын несиелері бойынша сыйақы ставкасын субсидиялау;
- кәсіпкерлерге және микроқаржы ұйымдарына берілген банктердің/Даму Банкінің несиелеріне ішінара кепілдік беру;
- шағын несиелер беру.

Сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау жүзеге асырылатын несиелер/қаржы лизингі шарттарының сомасы бір кәсіпкер үшін 750,0 млн. теңгеден аспауы тиіс және онымен үлестес тұлғалардың/компаниялардың несиелер/қаржы лизингі шарты бойынша берешегі есепке алынбай есептеледі.

Субсидиялау номиналды сыйақы мөлшерлемесі 16% - дан аспайтын несиелер/қаржы лизингі шарттары бойынша ғана жүзеге асырылады, оның 10% - ын мемлекет субсидиялайды, ал айырмашылықты кәсіпкер төлейді.

Кепілдік жаңа инвестициялық жобаларды іске асыру үшін берілетін, сондай-ақ өндірісті жаңғыртуға және кеңейтуге бағытталған жаңа несиелер бойынша ғана беріледі.

Ісін жаңа бастаған кәсіпкер/ісін жаңа бастаған жас кәсіпкер үшін:

- кепілдік беру жүзеге асырылатын жоба шеңберіндегі несие сомасы 20 млн.теңгеден аспауы тиіс. Бұл ретте несие сомасы онымен үлестес тұлғалардың/компаниялардың несиесі бойынша берешекті есепке алмай, ісін жаңа бастаған бір кәсіпкер/ісін жаңа бастаған жас кәсіпкер үшін есептеледі;
- кепілдік мөлшері несие сомасының 85% - ынан аспауы тиіс;
- берілетін кепілдік мерзімі 5 (бес) жылдан аспауы тиіс • 20 млн.теңгеге дейінгі несиелер бойынша, қаражаттың 100% айналым қаражатын толықтыруға бағытталған, кепілдік мерзімі 3 (үш) жылды құрайды.

Жұмыс істеп тұрған кәсіпкер үшін:

- кепілдік беру жүзеге асырылатын кредит сомасы 180 млн.теңгеден аспауы тиіс. Бұл ретте несиенің сомасы бір кәсіпкер үшін есептеледі несиесі бойынша берешегі есепке алынбай онымен үлестес тұлғалардың/компаниялардың;
- кепілдік мөлшері несие сомасының 50% - ынан аспауы тиіс;
- берілетін кепілдік мерзімі 5 (бес) жылдан аспауы тиіс
- Айналым қаражатын толықтыруға бағытталған несиелер бойынша, сондай-ақ қаражаттың 100% айналым қаражатын толықтыруға бағытталған 60 млн.теңгеге дейінгі несиелер бойынша кепілдік мерзімі 3 (үш) жылды құрайды.

Шағын несиелер жеке ісін ұйымдастыру немесе кеңейту және салалық шектеулерсіз айналым капиталын толықтыру үшін беріледі.

Бір қарыз алушыға арналған шағын несиелердің ең жоғары сомасы 10 000 000 (он миллион) теңгеден аспауы тиіс.

Соңғы қарыз алушы үшін шағын несие бойынша жылдық номиналды сыйақы мөлшерлемесі 12% - дан аспауы тиіс.

"Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 168 қаулысы

Банктердің/даму банкінің несиелері бойынша ішінара кепілдік беру құралы бойынша Бағдарламаның бірінші бағыты шеңберінде елдің барлық өңірлерінде салалық шектеусіз өз және тиімді жобаларын іске асыратын және (немесе) іске асыруды жоспарлайтын жас кәсіпкерлер қатысушылар бола алады.

Моноқалалар, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендер кәсіпкерлері жобаларының өндірістік қуаттарын ұлғайту.

Моноқалалар, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендер кәсіпкерлерінің өндірістік қуаттарын ұлғайту үшін:

- ауылдық елді мекендер, шағын қалалар мен моноқалалар кәсіпкерлерінің жобаларына жетіспейтін инфрақұрылымды жеткізу.

2) моноқалаларда, шағын қалаларда және ауылдық елді мекендерде кәсіпкерлердің бизнес-бастамаларын кеңейту.

Моноқалалардағы, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендердегі кәсіпкерлердің бизнес-бастамаларын кеңейту үшін:

- мемлекеттік гранттар беру

Бір кәсіпкер үшін гранттың ең жоғары сомасы 3 000 000 (үш миллион) теңгеден аспайды. Гранттар нысанындағы қолдау шараларын қаржыландыру Бағдарламаның өңірлік үйлестірушілеріне нысаналы трансферттерді аудару жолымен республикалық бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Мемлекеттік гранттар беру құралы бойынша Бағдарламаның бірінші бағыты шеңберінде шағын кәсіпкерлік субъектілері, оның ішінде ісін жаңа бастаған жас кәсіпкерлер, ісін жаңа бастаған кәсіпкерлер, сондай-ақ бағдарлама шеңберінде экономиканың басым секторларында және өңдеуші өнеркәсіп салаларында, сондай-ақ моноқалаларда, шағын қалалар мен ауылдық елді мекендерде салалық шектеусіз өз жобаларын іске асыруды жоспарлайтын әйелдер, мүгедектер және 50 жастан асқан адамдар қатысушы бола алады.

2 – бағыт – Экономиканың басым секторларында және өңдеуші өнеркәсіп салаларында кәсіпкерлікті дамыту

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттерді шешу қажет:

1) Өңдеуші өнеркәсіптің өндірілген өнім көлемін ұлғайту.

Өңдеуші өнеркәсіптің өндірілген өнімінің көлемін ұлғайту үшін:

- банктердің/даму банкінің/лизингтік компаниялардың несиелері/Қаржы лизингі шарттары бойынша сыйақы ставкасын субсидиялау;
- кәсіпкерлерге берілген банктердің/Даму Банкінің несиелеріне ішінара кепілдік беру.

2) бәсекеге қабілетті жаңа өндірістер құру.

Бәсекеге қабілетті жаңа өндірістерді құру үшін:

- кәсіпкерлердің жобалары мен индустриялық аймақтардың жетіспейтін инфрақұрылымын қамтамасыз ету.

3) шағын және орта кәсіпкерлікте халықтың жұмыспен қамтылуын арттыру.

Шағын және орта кәсіпкерлікте халықтың жұмыспен қамтылуын арттыру үшін:

- банктердің/даму банкінің/лизингтік компаниялардың несиелері/Қаржы лизингі шарттары бойынша сыйақы ставкасын субсидиялау;
- кәсіпкерлерге берілген банктердің/Даму банктерінің несиелеріне ішінара кепілдік беру;
- кәсіпкерлердің жобалары мен индустриялық аймақтардың жетіспейтін инфрақұрылымын қамтамасыз ету.

Сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау жүзеге асырылатын несиенің/қаржы лизингі шартының сомасы бір кәсіпкер үшін 4,5 млрд. теңгеден аспайды және онымен үлестес тұлғалардың/компаниялардың несиесі/қаржы лизингі шарты бойынша берешегі есепке алынбай есептеледі.

Несиелер/қаржы лизингі шарттары бойынша субсидиялау мерзімі ӨҮК шешімі бойынша кейіннен 6 (алты) жылға дейін ұзарту мүмкіндігімен 3 (үш) жылды құрайды. Егер бір жоба бойынша бірнеше субсидиялау шарты жасалған жағдайда, онда субсидиялаудың жалпы мерзімі Қаржы агенттігі бірінші субсидиялау шартына қол қойған сәттен бастап белгіленеді.

Бағдарлама шеңберінде экономиканың басым секторларында іске асырылатын жобалар бойынша субсидиялау номиналды сыйақы мөлшерлемесі 16% - дан аспайтын несиелер/қаржы лизингі шарттары бойынша ғана жүзеге асырылады, оның 7% - ын мемлекет өтейді, ал айырмасын кәсіпкер төлейді.

ИИДМБ-да айқындалған өңдеуші өнеркәсіптің басым салаларында іске асырылатын жобалар бойынша субсидиялау номиналды сыйақы мөлшерлемесі 16% - дан аспайтын несиелер/қаржы лизингі шарттары бойынша ғана жүзеге асырылады, оның 10% - ын мемлекет өтейді, ал айырмасын кәсіпкер төлейді.

Егер айналым қаражатын қаржыландыру негізгі құралдарды және/немесе инвестицияларды сатып алуға және/немесе жаңғыртуға жүзеге асырылса, бірақ 60 млн.теңге несиелерін қоспағанда, несие сомасының 100% - на дейін айналым қаражатын қаржыландыруға жол берілетін несие сомасының 30% - нан аспайтын болса, егер мұндай қаржыландыру негізгі құралдарды сатып алуға және/немесе жаңғыртуға және/немесе инвестицияларға байланысты болса, айналым қаражатын толықтыруға берілетін несиелер бойынша ішінара кепілдік беру жүзеге асырылуы мүмкін.

Кепілдік беру жүзеге асырылатын бағдарлама шеңберінде экономиканың басым секторларында іске асырылатын жобаларға кредит сомасы 360 млн.теңгеден аспауы тиіс.

Кепілдік беру жүзеге асырылатын ИИДМБ-да айқындалған өңдеуші өнеркәсіптің басым салаларында іске асырылатын жобаларға кредит сомасы бір кәсіпкер үшін 1 850 млн.теңгеден аспауы тиіс.

Өндірістік (индустриялық) инфрақұрылымды дамыту жаңа өндірістерді құруға, жұмыс істеп тұрған өндірістерді жаңғыртуға және кеңейтуге бағытталған Шағын және орта кәсіпкерлік жобаларына жетіспейтін инфрақұрылымды жекелеген жобалар үшін де (оның ішінде бірнеше жобаларды қамтамасыз ету үшін), индустриялық аймақтар құру шеңберінде де жеткізу болып табылады.

Өндірістік (индустриялық) инфрақұрылымды дамыту Бағдарлама шеңберінде ИИДМБ-да айқындалған экономиканың басым секторларында және өңдеуші өнеркәсіп салаларында қызметін жүзеге асыратын кәсіпкерлер, сондай-ақ моноқалалардың, шағын қалалардың және ауылдық елді мекендердің кәсіпкерлері үшін жүзеге асырылады.

Бөлінген қаражат мынадай инфрақұрылымды салуға және қайта жаңартуға бағытталады: су бұру, сумен жабдықтау (сумен жабдықтау үшін Ұңғымаларды бұрғылау), газдандыру, су таратқыштар, бу құбырлары, өнеркәсіптік алаңдарға арналған қазандықтарды жылумен жабдықтау, су құбырлары, темір жол түйықтары, темір жол кірме жолдары, телефондандыру, электр қосалқы станциялары, электр беру желілері, септиктер, бу-газ қондырғылары, баламалы энергия көздері.

Жетіспейтін инфрақұрылымды жеткізу шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері объектісі аумағының шекарасына дейін жүзеге асырылады, бұл ретте кәсіпкер объектісі аумағының ішінде инфрақұрылымды жеткізуге қаражат бөлу көзделмейді.

Бағдарламаның екінші бағытына қатысушылар өз жобаларын іске асыратын және (немесе) іске асыруды жоспарлайтын тиімді кәсіпкерлер болып табылады.:

- экономиканың басым секторларында
- ИИДМБ-да айқындалған өңдеуші өнеркәсіптің басым салаларында

"Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 168 қаулысы

ИИДМБ-ға сәйкес өңдеуші өнеркәсіптің басым секторларына мыналар жатады:

1. Қара металлургия.
2. Түсті металлургия.
3. Мұнай өңдеу.
4. Мұнай-газ химиясы.

5. Тамақ өнімдерін өндіру.
6. Агрохимия.
7. Өнеркәсіпке арналған химикаттар өндірісі.
8. Автокөлік құралдарын, олардың бөліктерін, керек-жарақтары мен қозғалтқыштарын өндіру.
9. Электр жабдықтары.
10. Ауыл шаруашылығы техникасын өндіру.
11. Темір жол техникасын өндіру.
12. Тау-кен өнеркәсібіне арналған машиналар мен жабдықтар өндірісі.
13. Мұнай өңдеу және мұнай өндіру өнеркәсібіне арналған машиналар мен жабдықтар өндірісі.
14. Құрылыс материалдарын өндіру.

3 - ші бағыт-Кәсіпкерлердің валюталық тәуекелдерін төмендету.

Осы бағыт шеңберінде міндетті шешу қажет:

- 1) шетелдік валюталардың ауытқуына байланысты валюталық тәуекелдердің кредиттік тәуекелдерге өзгеруіне жол бермеу.

Шетелдік валюталардың ауытқуына байланысты валюталық тәуекелдердің кредиттік тәуекелдерге айналуына жол бермеу үшін:

- ұлттық және шетел валюталарында банктердің/даму банкінің/лизингтік компаниялардың кредиттері/Қаржы лизингі шарттары бойынша сыйақы ставкасын субсидиялау.

Сыйақы ставкасын субсидиялау жүзеге асырылатын кредиттің/қаржы лизингі шартының сомасы бір кәсіпкер үшін 4,5 млрд. теңгеден аспайды және онымен үлестес тұлғалардың/компаниялардың кредиті/қаржы лизингі шарты бойынша берешегі есепке алынбай есептеледі.

750 млн.теңгеден 4,5 млрд. теңгеге дейінгі кредиттер/қаржы лизингі шарттары бойынша сыйақы ставкасын субсидиялау қолданыстағыларға қатысты кемінде 10% жаңа (тұрақты) жұмыс орындарын құру шартымен жүзеге асырылады.¹

Бағдарламаның үшінші бағытының қатысушылары экономиканың басым секторларында және өңдеуші өнеркәсіп салаларында қызметін жүзеге асыратын және кәсіпкер Бағдарламаның өңірлік үйлестірушісіне өтініш бергенге дейін өткен алты айдағы ақшалай түсімнің жалпы көлемінің кемінде 10% - ы мөлшерінде валюталық түсімі бар кәсіпкерлер бола алады.

4 - бағыт-кәсіпкерлікті қолдаудың қаржылық емес шараларын ұсыну

¹"Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 168 қаулысы

Бағдарламаның осы бағытының орындалуына жауапты органдар:

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі, Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму министрлігі, Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі, Қазақстан Республикасының "Атамекен" Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы, "Kaznext Invest" АҚ, "NadLoc" АҚ, "ҚИДИ" АҚ.

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттерді шешу қажет:

1) кәсіпкерлікті ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету.

Кәсіпкерлікті ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету үшін:

• "Бизнес-насихат" компоненті бойынша мемлекеттік қолдау шараларын түсіндіру. Мемлекеттік қолдаудың осы шарасы:

- бағдарлама бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;
 - насихаттау кәсіпкерліктің сәтті және табысты Бағдарламасы шеңберінде жобаларды;
 - кәсіпкерлік саласындағы заңнаманы және реттеуді түсіндіру туралы;
 - кәсіпкерлік идеяларын насихаттау.
- Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерде кәсіпкерлік қызметті жүргізу шарттары туралы түсінік. Мемлекеттік қолдаудың осы шарасы:
- Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерде кәсіпкерлік қызметті жүргізу шарттары туралы ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу туралы;
 - Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерде қызметін жүзеге асыратын қазақстандық кәсіпкерлердің табысты мысалдарын танымал ету;
 - Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерде қазақстандық кәсіпкерлік идеяларын насихаттау.

"Бизнестің жол картасы 2020" бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 168 қаулысы

- Агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін мемлекеттік қолдау шараларын түсіндіру. Мемлекеттік қолдаудың осы шарасы:
- АӨК саласындағы мемлекеттік қолдау шаралары туралы ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу туралы;
 - кәсіпкерлердің табысты мысалдарын және АӨК саласындағы табысты жобаларды танымал ету;
 - аграрлық кәсіпкерлік идеяларын насихаттау.

1 Кесте Кәсіпкерлікті ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету бойынша нысаналы көрсеткіштер.

№ р/с	Көрсеткіштің атауы	Іске асыру жылдары					
		2015	2016	2017	2018	2019	Итого
1	Өзірленген және таратылған ақпараттық-талдау анықтамалары мен оқу-әдістемелік құралдардың саны	2600	2600	2600	2600	2600	13000
2	Сарапшылардың, кәсіпкерлердің, қоғам қайраткерлерінің, шетелдік мамандардың және мемлекеттік органдар өкілдерінің қатысуымен бұқаралық ақпарат құралдарында ұйымдастырылған телехабарлар серияларының саны	10	15	15	20	20	80
3	Ұйымдастырылған дәрістер, семинарлар, мастер-кластар саны	16	16	16	32	32	112

2) кәсіпкерлердің құзыретін арттыру.

Кәсіпкерлердің құзыретін арттыру үшін:

- Келесі компоненттерді іске асыруды көздейтін кәсіпкерлік қызмет негіздеріне оқыту:
 - "жас кәсіпкер мектебі" компоненті (бұдан әрі - "ЖМК" жобасы) жастардың инновациялық және кәсіпкерлік әлеуетін ашуға жәрдемдесуге, жастарды кәсіпкерлік қызметке белсенді тартуға, жас кәсіпкерлердің құзыреттілік деңгейін арттыруға бағытталған. "ЖМК" жобасының тыңдаушылары 18-29 жас аралығындағы Қазақстан Республикасының азаматтары бола алады.
 - "Бизнес - мектеп" компоненті моноқалаларда, шағын қалалар мен аудан орталықтарында шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне және кәсіпкерлік бастамасы бар халыққа оқыту жобаларын ұсынуға бағытталған.
 - Мамандардың, кәсіпорындардың топ-менеджерлерінің біліктілігін арттыру:
 - шағын және орта кәсіпкерліктің топ-менеджментін оқыту;
 - өнімді жылжытуды басқару саласында, оның ішінде осы өнімді өндіру саласында жұмыс істейтін қызметкерлерді шетелде, сондай-ақ индустриялық-инновациялық қызмет субъектілерінің кәсіпорындарына шетелдік сарапшы-консультанттарды шақыра отырып оқыту;
 - кәсіпорынның құзыретін арттыру.
- Қолданыстағы кәсіпкерлік қызметті жүргізуге сервистік қолдау көрсету, оған бизнес-процестерді қолдау бойынша келесі мамандандырылған қызметтер ұсыну кіреді:

Салаға көрсетілетін қолдау

- бухгалтерлік және салық есебін жүргізуге, сондай-ақ статистикалық есептілікті жасауға байланысты қызметтер;
- кедендік рәсімдер бойынша қызметтер;
- менеджмент жүйесін енгізу бойынша барлық үдеріске кеңес беру және толық сүйемелдеу;
- заң қызметін көрсету;
- маркетинг сұрақтары бойынша қызметтер;
- ақпараттық технологияларға қызмет көрсету саласында кеңес беру;
- Мемлекеттік сатып алуға, ұлттық компаниялар мен жер қойнауын пайдаланушылардың сатып алуларына байланысты қызметтер;
- менеджмент мәселелері бойынша қызметтер
- Кәсіпорындардың құзыреттілігін арттыру;
- Рұқсат беру құжаттары мен техникалық шарттарды алу мәселелері бойынша консультациялар беру шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің сауаттылығын арттыруға, олардың рұқсат беру құжаттары мен техникалық шарттарды алу кезінде заңнамалық рәсімдер мен талаптар туралы хабардар болуына бағытталған.

2 кесте Кәсіпкерлердің құзыретін арттыру бойынша нысаналы көрсеткіштер

№ р/с	Көрсеткіштің атауы	Іске асыру жылдары					
		2015	2016	2017	2018	2019	барлығы
1	Оқудан өткен кәсіпкерлер саны, бірлік	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	75 000
2	Сервистік қызмет алған кәсіпкерлер саны, бірлік	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
3	Кәсіпкерлердің қызметкерлерді оқыту, сондай-ақ шетелдік сарапшыларды шақыру бойынша қызметтерге ақы төлеуге жұмсаған шығындары өтелген жобалардың саны	1	2	2	2	2	9
4	Кәсіпорынның біліктілігін арттыру кезінде жұмсалған шығындар өтелген кәсіпкерлік субъектілерінің саны	10	10	10	10	10	50
5	Рұқсат беру құжаттарын және техникалық шарттарды алу мәселелері бойынша кеңес алған кәсіпкерлер саны, бірлік	-	500	500	500	500	2000

3) кәсіпкерлердің өнімділігін арттыру.

Кәсіпкерлердің өнімділігін арттыру үшін:

- Басқарудың жаңа әдістерін, өндіріс технологияларын енгізу (Аға сеньорлар), кәсіпорындардың өнімділігін арттыру және энергия үнемдеу мәселелері бойынша сыртқы консультанттарды тарту (Қазақстан Республикасының Шағын және орта кәсіпкерлігін қолдау жөніндегі

ЕҚДБ бағдарламасы) • Бұл құрал келесі компоненттерді іске асыруды көздейді:

- сыртқы консультанттарды тарту жолымен озық кәсіпорындардың консультациялық жобаларын бірлесіп қаржыландыру (Қазақстан Республикасының Шағын және орта кәсіпкерлігін қолдау жөніндегі ЕҚДБ бағдарламасы));
- басқарудың жаңа әдістерін, өндіріс технологияларын, жабдықтарды енгізу және персоналды оқыту мәселелері бойынша жоғары білікті шетелдік мамандарды тарту (Аға сеньорлар).
- Кәсіпорындардың технологиялық дамуы • Бұл құрал келесі компоненттерді іске асыруды көздейді:
 - инвестициялық жобаның кешенді жоспарын әзірлеу және / немесе сараптау;
 - технологиялық процестерді жетілдіру;
 - өндірісті ұйымдастырудың тиімділігін арттыру;
 - халықаралық стандарттарға (ISO, API, ASTM, GMP, EN және т.б.) сәйкес өнімдер мен сапа менеджменті жүйелерін сертификаттау.

3 кесте Кәсіпкерлердің өнімділігін арттыру жөніндегі нысаналы көрсеткіштер

№ p/c	Көрсеткіштің атауы	Іске асыру жылдары					Итог о
		2015	2016	2017	2018	2019	
1	Басқарудың жаңа әдістерін, өндіріс технологияларын енгізу, кәсіпорындардың өнімділігін арттыру және энергия үнемдеу мәселелері бойынша тартылған сыртқы консультанттардың саны, бірлік	180	48	64	64	64	420
2	Инвестициялық жобаның кешенді жоспарын әзірлеу және/немесе сараптау кезінде шеккен шығындары өтелген кәсіпкерлік субъектілерінің саны	10	10	10	10	10	50
3	Технологиялық, процестерді жүргізу, жетілдіру кезінде шеккен шығындары өтелген кәсіпкерлік субъектілерінің саны	3	3	3	3	3	15
4	Өндірісті ұйымдастырудың тиімділігін арттыру кезінде кәсіпкерлердің шеккен шығындары өтелген кәсіпкерлік субъектілерінің саны	3	3	3	3	3	15
5	Халықаралық стандарттарға (ISO, API, ASTM, GMP, EN және т. б.) сәйкес өнімді және сапа менеджменті жүйелерін сертификаттау кезінде жұмсалған шығындар өтелген кәсіпкерлер саны)	25	23	23	23	23	117

4) іскерлік байланыстарды кеңейту

Іскерлік байланыстарды кеңейту үшін:

* Шетелдік серіктестермен іскерлік байланыстар орнату ("Іскерлік байланыстар" құралы). "Іскерлік байланыстар" құралы халықаралық және шетелдік ұйымдардың қолдауымен шетелдік әріптестермен іскерлік байланыстар орнату есебінен бағдарлама шеңберінде экономиканың басым секторларында өз қызметін жүзеге асыратын шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне қолдау көрсетуге бағытталған.;

* Отандық өңделген тауарларды жылжыту. Бұл құрал қазақстандық кәсіпкерлердің кәсіпкерлік белсенділігін арттыруға, шет мемлекеттердің кәсіпорындарымен іскерлік қарым-қатынас орнатуға бағытталған.

4 Кесте Іскерлік байланыстарды кеңейту жөніндегі нысаналы көрсеткіштер

№ р/с	Көрсеткіштің атауы	Іске асыру жылдары					Итог о
		2015	2016	2017	2018	2019	
1	Шет мемлекеттерге жіберілген кәсіпкерлер саны, бірлік	30	30	30	30	30	150
2	Отандық өңделген тауарларды жылжыту кезінде кәсіпкерлердің шеккен шығындары өтелген жобалар саны	48	47	47	47	47	236

4.3 ӨНІМДІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ЖӘНЕ ЖАППАЙ КӘСІПКЕРЛІК БАҒДАРЛАМАСЫ

Өнімді жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 29 желтоқсандағы № 919 қаулысымен бекітілген.

Бағдарлама мақсаты:

Халықтың Нәтижелі жұмыспен қамтылуына жәрдемдесу және азаматтарды кәсіпкерлікке тарту.

Бағдарлама тапсырмасы:

- Еңбек нарығының қажеттілігін ескере отырып, техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлау.
- Еңбек нарығында сұранысқа ие кәсіптер мен дағдылар бойынша жұмысшы кадрларды қысқа мерзімді кәсіптік оқыту.
- Кәсіпкерлік негіздеріне оқыту.
- Ауылда және қалада шағын кредит беруді кеңейту.
- Жұмыссыздарды және өз бетінше жұмыспен айналысушыларды жұмыспен қамтуға жәрдемдесу.
- Еңбек ресурстарының ұтқырлығын арттыру.
- Жұмысқа орналастыру бойынша бірыңғай сандық алаң құру.

Бағдарламада қойылған міндеттерді орындау жолымен 2021 жылға қарай мынадай нысаналы индикаторларға қол жеткізілетін болады:

- Жұмыссыздық деңгейі 4,8% - дан аспайды (3 кв. 2016-4,9%);
- Жұмыс күшінің құрамында негізгі, орта, жалпы және бастауыш білімі бар еңбек ресурстарының үлесі – 20% - дан аспайды (3 кв. 2016-27%);
- Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халықтың құрамында өнімсіз жұмыспен қамтылғандар үлесі 10% - дан аспайды (2016 ж. 3 кв. - 16%);
- Белсенді жұмыс істейтін ШОБ субъектілерінің өсімі 10% құрайды. (2016 жылдың 3 тоқсаны – 1241 мың субъект).

Қаржыландыру көздері мен көлемі:

- республикалық бюджеттен қаражат:
 - 2017 – 40 295 647 мың теңге;
 - 2018 – 40 664 637 мың теңге;
 - 2019 – 41 540 291 мың теңге;
- жалпы сипаттағы трансферттер есебінен қаражат:
 - 2017 – 45 038 436 мың теңге;
 - 2018 – 45 311 093 мың теңге;
 - 2019 – 45 453 119 мың теңге.²

Бағдарламаның мақсаты мен нысаналы индикаторларына қол жеткізу үшін жұмыс келесі үш бағыт бойынша жүргізілетін болады:

- Бағдарламаға қатысушыларды техникалық және кәсіптік біліммен және қысқа мерзімді кәсіптік оқумен қамтамасыз ету;
- Жаппай кәсіпкерлікті дамыту;
- Халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және еңбек ресурстарының ұтқырлығы арқылы еңбек нарығын дамыту

²Өнімді жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 29 желтоқсандағы № 919 қаулысы

1-ші бағыт. Бағдарламаға қатысушыларды техникалық және кәсіптік біліммен және қысқа мерзімді кәсіптік оқытумен қамтамасыз ету.

Бағдарламаның бірінші бағытының операторы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі болып табылады.

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттер шешілетін болады:

1) Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлау.

Техникалық және кәсіптік білім Бағдарламаға қатысушыларға ТжКБ-мен кадрлар даярлау жөніндегі мамандықтар тізбесіне және оқытудың екі деңгейлі моделінің модульдік бағдарламаларына сәйкес тегін беріледі.

ТжКБ-мен кадрлар даярлау бағдарламасының қатысушылары 9-11 сынып түлектері, оқу орындарына түспеген, өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдар және аз қамтамасыз етілген отбасы мүшелері, сондай-ақ азаматтардың өзге де санаттары болып табылады.

2) еңбек нарығында талап етілетін кәсіптер мен дағдылар бойынша жұмысшы кадрларды қысқа мерзімді кәсіптік оқыту.

Бағдарламаға қатысушыларды қысқа мерзімді кәсіптік оқыту кадрларды даярлаудың дуальді моделі элементтерімен, оның ішінде ұтқыр оқу орталықтары арқылы білім беру ұйымдарында жүргізіледі.

Қысқа мерзімді кәсіптік оқыту Сандық сауаттылық, ағылшын тілі және кәсіпкерлік негіздеріне оқыту бойынша жүргізіледі.

Бағдарламаға, өтетін қысқа мерзімді кәсіби оқыту болып табылады жастар 29 жасқа дейінгі жұмыссыздар және қарамастан, тіркеу, жұмыспен қамту орталықтарында, халықтың өзін-өзі жұмыспен қамтығандар.

Қысқа мерзімді кәсіптік оқудан өтетін Бағдарламаға қатысушылар оқуға ақы төлеу бойынша мемлекеттік қолдаумен, стипендиямен, жол жүрумен қамтамасыз етіледі. Басқа қаладан келген қатысушылар үшін тұрғын үй жалдау (жалға алу) бойынша шығындарды өтеу көзделеді.

2-ші бағыт. Бұқаралық кәсіпкерлікті дамыту

Бағдарламаның екінші бағытының операторлары Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі – "Бастау Бизнес" жобасын іске асыру және Қалаларда шағын несие беру мәселелері бойынша және Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі – 2018 жылдан бастап "Бастау Бизнес" жобасын іске асыру және ауылда және шағын қалаларда шағын несие беру мәселелері бойынша болып табылады.

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттер шешілетін болады:

1) Бағдарламаға қатысушыларды "Бастау Бизнес" жобасы бойынша кәсіпкерлік негіздеріне оқыту.

"Бастау Бизнес" жобасы Бағдарламаға қатысушыларды кәсіпкерлік дағдыларға, соның ішінде ауыл шаруашылығы кооперативтерін қалыптастыру қағидаттарына оқытуға, сондай-ақ олардың бизнес жобаларын сүйемелдеуге бағытталған.

"Бастау Бизнес" жобасы бойынша кәсіпкерлік негіздерін оқытуға қатысушылар халықты жұмыспен қамту орталықтарында тіркелуіне қарамастан жұмыссыздар және өз бетінше жұмыспен айналысушылар, кәсіпкерлік әлеуеті бар және ауылдық елді мекендер мен аудан орталықтарында тұратын жұмыссыздар болып табылады.

"Бастау Бизнес" жобасы бойынша кәсіпкерлік негіздеріне оқытудан өтіп жатқан бағдарламаға қатысушылар оқу ақысын және стипендияны төлеу бойынша мемлекеттік қолдаумен қамтамасыз етіледі.

2) кәсіпкерлік бастамаларды қолдау.

Шағын несиелер ауылдық елді мекендерде, шағын қалаларда және қалаларда бизнес-жобаларды іске асыратын немесе іске асыруды жоспарлайтын Бағдарламаға қатысушыларға беріледі.

Бағдарламаға қатысушылар халықты жұмыспен қамту орталықтарында тіркелуіне қарамастан жұмыссыздар және кәсіпкерлік әлеуеті бар өз бетінше жұмыспен айналысушылар және ауыл шаруашылығы кооперативтері мен олардың мүшелері болып табылады.

Бағдарламаның қатысушысы шағын несие алу үшін міндетті шарт оны салық заңнамасына сәйкес салық органдарында тіркеу болып табылады.

Шағын бизнес ашу үшін шағын несиелер "Бастау Бизнес" жобасы шеңберінде кәсіпкерлік негіздеріне оқыту курстарынан өткеннен кейін немесе Бағдарламаның бірінші бағыты шеңберінде кәсіпкерлік негіздеріне оқыту курстарынан өткен соң не соңғы екі жыл ішінде басқа бағдарламалар шеңберінде кәсіпкерлік негіздеріне оқыту курстарынан өткендігі туралы сертификат болған жағдайда беріледі.

Қолданыстағы бизнесті кеңейту және ауыл шаруашылығы кооперативтерін құру үшін шағын несиелер жаңа тұрақты жұмыс орындарын құру шартымен беріледі.

1) қалалар мен ауылда шағын несиелерді кепілдендіру.

2017 жылғы 1 қаңтардан бастап МҚҰ/КТ/ЕДБ беретін микрокредиттер бойынша ғана кепілдік беріледі:

- Шағын бизнес ашу, бар бизнесті кеңейту, ауылдық елді мекендерде (олардың әкімшілік бағыныстылығына қарамастан) және шағын қалаларда кооперативтер құру;
- жаңа шағын кәсіпорындар құру, қалаларда бар бизнесті кеңейту •

Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда берілетін микрокредиттерді кепілдендіруді "ҚазАгрогарант" АҚ, қалаларда – "Даму "ҚДҚ" АҚ жүзеге асырады.

Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда микрокредиттерді кепілдендіру үшін жергілікті атқарушы органдардан алынатын комиссиялардың мөлшері кепілдік мөлшерінің 30% – ын, қалаларда-20% - ын құрайды.

Бағдарламаға қатысушылар үшін кепілдік өтеусіз негізде беріледі.

Кепілдік мөлшері:

- ісін жаңа бастаған кәсіпкер шағын несие сомасының 85% - ынан аспауы тиіс;
 - жұмыс істеп тұрған кәсіпкер шағын несие сомасының 50% - ынан аспауы тиіс;
- Кепілдік беруге жататын микрокредит сомасы сегіз мың АЕК-тен аспауы тиіс.

Кепілдік беру жүзеге асырылатын МҚҰ / КС / ЕДБ несиелері/шағын несиелері бойынша номиналды сыйақы мөлшерлемесі 6 % - дан аспауы тиіс.

3-ші бағыт. Халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және еңбек ресурстарының ұтқырлығы арқылы еңбек нарығын дамыту

Бағдарламаның үшінші бағытының операторы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі болып табылады.

Осы бағыт шеңберінде келесі міндеттер шешілетін болады:

1) жұмыссыздарды және өз бетінше жұмыспен айналысушыларды жұмыспен қамтуға жәрдемдесу.

Жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету мақсатында Бағдарламаға қатысушыларға мемлекеттік қолдаудың мынадай шаралары ұсынылады:

- әлеуметтік кәсіби бағдар, мамандық таңдауда көмек, оқу және жұмысқа орналасу мәселелері бойынша кеңес беру;
- лайықты бос жұмыс орындарын іздеу және жұмысқа орналасуға жәрдемдесу;
- әлеуметтік жұмыс орындарын құру;
- жастар тәжірибесін ұйымдастыру;
- қоғамдық жұмыстарды ұйымдастыру.

Жұмыс іздеп жүрген адамдар, жұмыссыздар және Заңға сәйкес басым құқықты пайдаланатын өзге де адамдар жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуде қолдау алатын бағдарламаға қатысушылар болып табылады.

2) еңбек ресурстарының ұтқырлығын арттыру.

Еңбек тапшы өңірлерді жұмыс күшімен қамтамасыз ету, өңірлік сәйкессіздіктерді және демографиялық теңгерімсіздіктерді жою мақсатында Бағдарлама шеңберінде ерікті қоныс аударуға жәрдемдесу есебінен еңбек ресурстарының аумақтық ұтқырлығы ынталандырылады.

Ерікті бағдарламаға қатысушылардың қоныс аударуы жүзеге асырылады қамтылмаған облыстардың трудодефицитные.

Бағдарламаға қатысушыларды мемлекеттік қолдау көшуге субсидиялар беруді және тұрғын үй жалдау (жалға алу) бойынша шығыстарды өтеуді және коммуналдық қызметтерге ақы төлеуді қамтиды.

Қазақстан Республикасының азаматтары, оралмандар және олардың отбасы мүшелері жаңа тұрғылықты жерге ерікті түрде қоныс аудару жөніндегі Бағдарламаға қатысушылар болып табылады.

3) жұмысқа орналастыру бойынша бірыңғай цифрлық алаң құру.

Бағдарламаның осы бағыты Жұмыс іздеу және персоналды іріктеуге жәрдемдесу үшін еңбек нарығының бірыңғай ақпараттық базасын – "еңбек биржасын" құруды көздейді.³

³Өнімді жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 29 желтоқсандағы № 919 қаулысы

5 ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Спорт саласы үшін өзекті мәселелер қатарында:

- Өңірлерде және ауылда спорт инфрақұрылымының жеткіліксіз дамуы, материалдық-техникалық базаның нашар болуы

11,3 мың спорт ғимараттарының 1,9 мыңы спорт түрлері бойынша мамандандырылған спорт объектілеріне жатады. Өңірлерде олардың санының артуы негізінен ашық спорт ғимараттарының (спорт алаңдарының, алаңдарының және т.б.) өсуі есебінен болады. Жүргізілген талдауға сәйкес 2017 жылы ел өңірлеріндегі дене шынықтыру-сауықтыру залдарына қажеттілік 992,9 мың шаршы метрді немесе 59% - ды құрайды.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің деректері бойынша

7,2 мың мектеп 1,3 мың (немесе 18,9%) өз спорт залдары жоқ. Ұйымдарда, оқу орындарында, халықтың тұрғылықты жері бойынша және жаппай демалу орындарында спорттық мүкәммал мен жабдықтардың жетіспеушілігі.

Өңірлер бөлінісінде Астана қаласының (54%), Ақтөбе (52%), Қызылорда (56%), Оңтүстік Қазақстан (58%) облыстарының жалпы білім беретін мектептері спорттық мүкәммалмен және жабдықпен төмен жарақтандырылғанын көрсетеді.

Осыған байланысты жергілікті атқарушы органдардың жыл сайын нақты шараларды жоспарлауы талап етіледі. 2015 жылы Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитеті жеңілдетілген құрылымды ресурс үнемдейтін технологияларды пайдалана отырып, ауылдық елді мекендер үшін 100 орындық ДСК үлгілік жобасын әзірледі. Бұл жоба Қазақстанның барлық өңірлеріне бағытталған.

Ауылдық жерлерде спорт бойынша әдіскерлердің болмауы. Облыс әкімдіктерінің деректеріне сәйкес, республикада 2017 жылы тұрғылықты жері бойынша спорт бойынша 3,6 мың әдіскер жұмыс жүргізуде, оның ішінде ауылдық жерлерде 1,8 мың бірлік.

Бүгінгі күні елде 2,3 мың ауылдық округ, оның ішінде:

- 1,8 мың нұсқаушы-әдіскерлер жұмыс істейді. Нұсқаушы-әдіскерлер бойынша қажеттілік 492 округте немесе 21,7% құрайды.

- Алайда, нұсқаушы-әдіскерлердің Қарағанды (9,1%), Атырау (12,7%), Шығыс Қазақстан (16,3%), Батыс Қазақстан (37,2%) және Оңтүстік Қазақстан (42,4%) облыстарында ең аз қамтамасыз етілуі.
- Ақтөбе (-23), Шығыс Қазақстан (-45), Батыс Қазақстан (-19%) және Қарағанды (-7) облыстарында нұсқаушы-әдіскерлер санының төмендеуі байқалады.
- Спорт бойынша, әсіресе ауылда әдіскерлердің санын қысқарту бұқаралық дене шынықтыруды ұйымдастыруға теріс әсер етеді, спорттық-бұқаралық жарыстарды өткізудің сапалық және сандық деңгейінің көрсеткіштерін төмендетеді.
- Мүмкіндігі шектеулі адамдар, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі спортшылар үшін көптеген спорттық нысандардың қолжетімділігінің болмауы.

2015 жылы Қазақстан Мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияны ратификациялады және мүмкіндігі шектеулі адамдарға қатысты халықаралық стандарттарды имплементациялау бойынша өзіне міндеттемелер қабылдады.

Министрлігінің деректері бойынша еңбек және халықты әлеуметтік қорғау

2017 жылы Қазақстанда 27,8 мың Әлеуметтік және көлік инфрақұрылымы объектілеріне мүгедектер үшін қол жетімділік тұрғысынан паспорттау жүргізілді, оның ішінде 17,5 мың нысаны бейімделуге жатады, ал 11,2 мың нысаны бейімделуге жатады.

Мүмкіндігі шектеулі адамдар, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі спортшылар үшін спорт объектілерінің қолжетімділігін қамтамасыз ету Мемлекет басшысының халықтың әлеуметтік осал топтарына спорт объектілерінің қолжетімділігін қамтамасыз ету және мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін кедергісіз аймақ құру жөніндегі тапсырмасын орындау шеңберінде оларды қайта жаңарту үшін кешенді, кезең – кезеңмен тәсілді талап етеді.

- Материалдық-техникалық жарақтандырудың төмен деңгейі және спорттық инфрақұрылымның жетіспеуі жұмыс істеп тұрған республикалық олимпиадалық даярлау орталықтары мен олимпиадалық резервті даярлаудың өңірлік орталықтарының меншікті материалдық-техникалық базасының болмауына байланысты.

Жұмыс істеп тұрған спорт ғимараттарының көпшілігі жетілдірілген нормативтерге, халықаралық регламенттерге, жарыстар мен оқу-жаттығу процесін өткізу ережелеріне сәйкес келмейді. Сондай-ақ спорттағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернаттардың және жоғары спорт шеберлігі мектептерінің спорт базаларының талаптарына сәйкес келмейді.

- Заманауи талаптарға жауап беретін спорттың ғылыми базасының болмауы және білікті мамандардың тапшылығы. Осы проблеманы шешу бойынша

бірінші кезектегі шаралар ретінде "спорттық әкімшілендіру шебері" бағдарламасы бойынша "Болашақ" бағдарламасы бойынша оқуға жіберу жөніндегі жұмысты және "спорттық менеджмент" бағдарламасы бойынша тағылымдамадан өтуді жалғастыру жоспарлануда.

- БЖСМ желісінің жеткіліксіз дамуы • Жоғары жетістіктер спортын дамытуда және қалалардың, облыстардың құрама командаларына және ұлттық құрамаларға резерв дайындауда негізгі базалық компонент болып табылатын республика бойынша БЖСМ саны жеткіліксіз болып қала береді. 2013 жылдан бастап 2017 жылға дейінгі кезеңде олардың саны 33 бірлікке артты. Республиканың кейбір өңірлерінде 2015 жылы БЖСМ саны 2013 жылдың деңгейінде тұр, осы көрсеткіш бойынша өсім жоқ. Мысалы, Ақмола облысында олардың саны 28 бірлікті, Қарағанды облысында - 40 бірлікті, Қостанай облысында - 28 бірлікті, Қызылорда облысында – 21 бірлікті, Алматы қаласында – 16 бірлікті құрады.

Барлық жерде спортпен шұғылдануға қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында өңірлердің демографиялық көрсеткіштеріне сәйкес БЖСМ санының өсуін көздеу қажет.

Сондай-ақ, тегін негізде БЖСМ-де оқу-жаттығу процесін ұйымдастырудың негізгі принципі маңызды фактор болып табылады, бұл аз қамтамасыз етілген отбасынан шыққан дарынды балаларға спортпен шұғылдануға мүмкіндік береді.

Еліміздің барлық өңірлерінде БЖСМ бар екеніне қарамастан, оқу-жаттығу процестерін ұйымдастыру және өткізу үшін оларда спорттық базалардың бар екендігі туралы айтуға тура келмейді. Бүгінде 449 БЖСМ-нің 133-і жеке спорт базалары жоқ және оларды жалға алуға мәжбүр.

- Білікті жаттықтырушылардың жеткіліксіз саны

Қазіргі уақытта өңірлерде жоғары спорттағы жаттықтырушылар саны жеткіліксіз.

Қазақстанда 42 жазғы және 13 қысқы олимпиадалық спорт түрлері дамуда, олармен 2 196,5 мың адам айналысады. Жазғы спорт түрлері бойынша жаттықтырушылар саны 26,6 мың адамды, қысқы спорт түрлері бойынша 3,9 мың адамды құрайды. Жазғы спорт түрлері бойынша әр жаттықтырушыға орта есеппен 78 тәрбиеленушіден, қысқы спорт түрлері бойынша 30 тәрбиеленушіден келеді, бұл тиімді оқу-жаттығу процесін ұйымдастыру үшін олардың жеткіліксіз санының куәландырады.

Сонымен қатар, Қазақстанның жоғары оқу орындарында тек жаттықтырушы-оқытушыларды дайындайтын қазақстандық туризм және спорт академиясынан басқа дене шынықтыру және спорт оқытушыларын дайындайды.

Келесі орта мерзімді перспективада спорт түрлері бойынша жаттықтырушыларды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру үшін жағдай жасау қажет.

Сондай-ақ спорт саласы үшін кадрлар даярлаудың жетекші жалпыұлттық орталығы болуға арналған спорт академиясын ашу үшін жағдай жасау қажет, оның базасында спорт түрлері бойынша жаттықтырушылар дайындайтын болады.

6 ЗЕРТТЕУ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ СТАТИСТИКАЛЫҚ ШОЛУ

6.1 ЖІКТЕУ

Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2007 жылғы 14 желтоқсандағы №_683-од бұйрығымен бекітілген Экономикалық қызмет түрлерінің жіктеуішіне (бұдан әрі-ЭҚЖЖ) сәйкес осы жоба шеңберінде зерттелетін Экономикалық қызмет түрі мынадай жіктеме құрылымына сәйкес келеді:

5 Кесте. Спорт саласындағы экономикалық қызмет түрлерінің құрылымы

Идентификатор	Атауы
R секциясы	«Өнер, ойын-сауық және демалыс»
93 бөлім	«Спорт саласындағы қызмет, ұйымдастыру және ойын-сауық»
93.1 тобы	<p>«Спорт саласындағы қызмет»</p> <p>Бұл топ спорттық іс-шараларды өткізу жөніндегі Спорт объектілерінің қызметін, негізінен тірі спорттық іс-шараларға қатысатын спорт командалары мен клубтарының қызметін; көрермендер алдындағы тірі спорттық іс-шараларға қатысатын тәуелсіз атлеттерді; негізінен жарыс пен басқа да көрнекі спорттық іс-шараларға қатысатын машиналардың, иттердің, жылқылардың және т. б. иелерін; спорттық іс-шаралар мен жарыстарға қатысушыларды қолдау жөніндегі мамандандырылған қызметтер көрсететін спорт жаттықтырушыларын; спорттық іс-шаралар мен жарыстарға қатысушыларды қолдау; спорттық іс-шараларды және т. б. ұйымдастыру, өткізуге жәрдемдесу және басқару жөніндегі басқа да қызмет.</p>
93.11 класс	<p>«Спорт объектілерінің қызметіне» кіреді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спорттық іс-шараларды (көрермендерге арналған орындықтармен ашық және жабық немесе жоқ) өткізу бойынша жабық және ашық объектілердің қызметі: футбол, хоккей стадиондары, крикет пен регби ойындарына арналған стадиондар, иттерге, жылқыларға және т. б. арналған жүгіру жолдары, жүзу бассейндері мен стадиондары, жолдар мен ашық стадиондар, қысқы спорт түрлеріне арналған стадиондар мен ареналар, хоккейге арналған мұз ареналары, бокс ареналары, гольф ойынына арналған алаңдар, боулингке арналған жолдар • кәсіби және әуесқойлар үшін ашық ауада және бөлмеде спорттық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу

6.2 СПОРТ ҒИМАРАТТАРЫНЫҢ САНЫ

Ведомстволық статистикалық есептілікке сәйкес 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша спорт ғимараттарының жалпы саны 11,3 мың объектіні құрады, оның ішінде:

- 2 мың нысан дене шынықтыру-спорттық мақсаттағы объектілерге жатады (2016 жылы – 1,9 мың бірлік.)
- Спорт мектептерін қоса алғанда, білім беру мекемелеріне 9,3 мың объект (2016 жылы-9,2 мың бірлік)

2016 жылы 2017 жылғы Универсиаданың 2 орталық нысанының құрылысы аяқталды – Алатау ауданында орналасқан 12 мың орындық Мұз сарайы және Медеу ауданында 3 мың орындық Мұз айдыны.

2017 жылы еліміздің өңірлерінде жергілікті бюджеттер мен демеушілік қаражат есебінен 29 дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылысы аяқталды (Ақмола - 2, Алматы-2, Атырау-6, Жамбыл-1, БҚО-2, Қостанай – 2, Қызылорда-1, Маңғыстау-7, Павлодар-5, СҚО-1).

Сонымен қатар, еліміздің өңірлерінде жыл сайын қарапайым спорт ғимараттарының (аула спорт алаңдары, алаңдар және т.б.) саны өсуде. 2017 жылы олардың саны 22 479 бірлікті құрады.

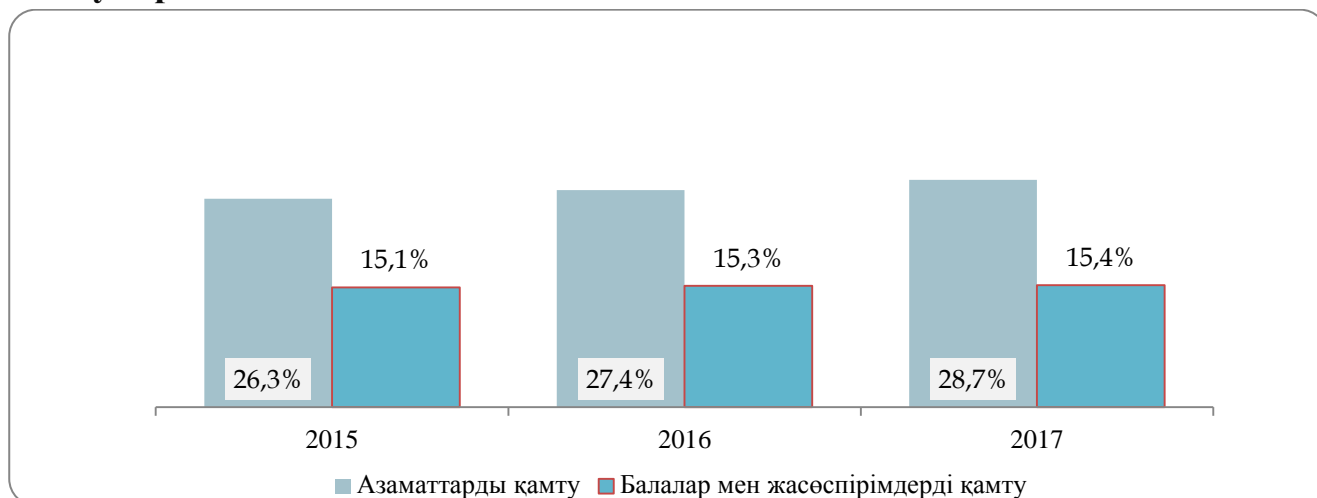
2016 жылы. Бұдан басқа, хоккей корттарының саны артты. Ол - 44 бірлік.

6.3 ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУМЕН ЖӘНЕ СПОРТПЕН ШҰҒЫЛДАНУШЫЛАР САНЫ

2017 жылдың қорытындысы бойынша жүйелі түрде дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатындардың саны 5 млн. адамды, 2016 жылы - 4,8 млн. адамды, 2015 жылы – 4,6 млн. адамды құрайды.

Балалар мен жасөспірімдерді қамту – 451,2 мың оқушы немесе барлық оқитындардың 15,4% (2,9 млн.), 2016 жылы – 427,3 мың оқушы немесе 15,3%, 2015 жылы – 415,4 мың адам.

1 Диаграмма. Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданушыларды қамту серпіні

Соңғы үш жылда дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде айналысатын денсаулық мүмкіндігі шектеулі адамдардың саны 17,9% – ға немесе 4,5 мың адамға өсті (2017 жылы – 29,7 мың адам, 2016 жылы - 27,4 мың адам, 2015 жылы-25,2 мың адам).

6.4 СПОРТПЕН АЙНАЛЫСУҒА МҮМКІНДІК

Тұрғылықты жері бойынша дене шынықтыру-сауықтыру жұмыстарымен қамтамасыз ету мақсатында балалар арасында қосымша білім беру мекемелері жұмыс істейді, олардың ішінде 2017 жылы 537 балалар-жасөспірімдер клубы және 124,5 мыңнан астам балалар мен жасөспірімдерді (2015 жылы-671 бірлік, 2016 жылы – 670 бірлік) қамтитын 96 Балалар - жасөспірімдер дене шынықтыру даярлығының клубы бар. 2016 жылмен салыстырғанда балалар-жасөспірімдер және балалар-жасөспірімдер клубтарында айналысатын балалар мен жасөспірімдер саны 8,6% – ға немесе 9,8 мың балаға (2015 жылы – 111,5 мың бала, 2016 жылы-114,6 мың бала) артты.

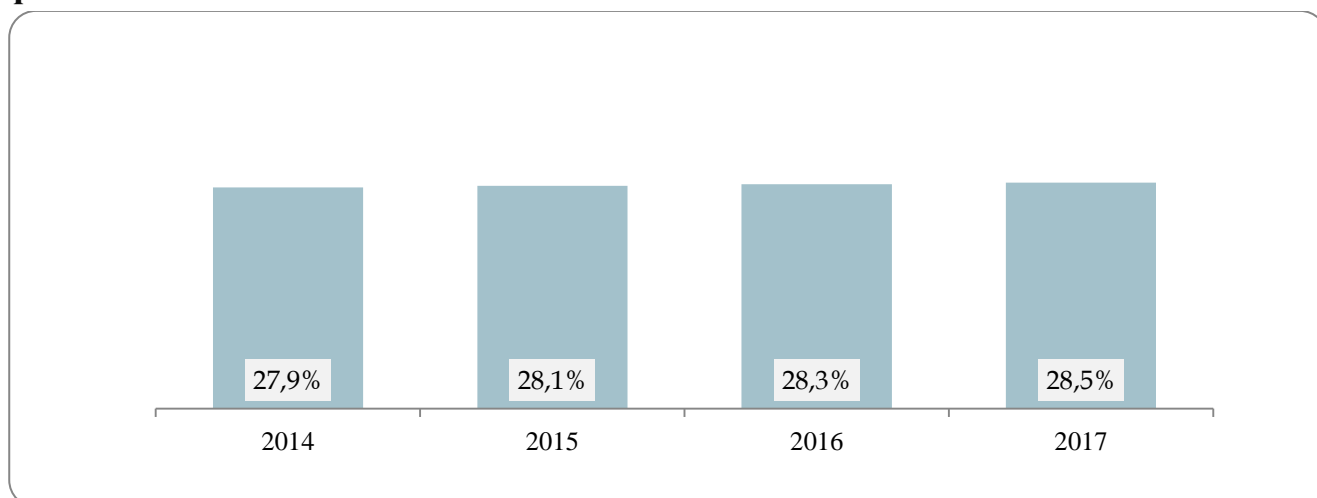
2016 жылы мектеп жасындағы балалардың 90% – ы жалпы білім беретін мектептердің спорт залдарында жыл бойы дене шынықтырумен және спортпен шұғылдану мүмкіндіктерімен қамтамасыз етілген, оның 26% - ы қысқы спорт түрлерімен.

Республиканың жалпы білім беретін мектептерінде жоғары оқу орындары жұмыс істейді

Әртүрлі спорт түрлері бойынша 35 мың спорт секциялары, оларда спорт секцияларымен шұғылданатын оқушылардың жалпы санынан 27,2% (778,1 мың адам) құрайды.

Сонымен қатар, дене шынықтыру бойынша елдің жалпы білім беретін 7,4 мың мектебіне 3 сағаттық сабақ енгізілді, бұл мектептердің жалпы санының 98% - ын құрайды.

2 Диаграмма. Білім алушылардың жалпы санынан орта білім беру ұйымдарында спорт секцияларында шұғылданатын білім алушылардың үлесі

2017 жылы 122 жоғары оқу орындарында 113 спорт клубы және 2 мыңға жуық спорт секциялары жұмыс істейді, онда 190 мың студент немесе студенттердің жалпы санынан 38,2% спортпен шұғылданады.

2017 жылдың қорытындысы бойынша елдің ЖОО-да және ТЖКБ-да оқитын студенттердің спорттық секцияларда қамтылуы 472,1 мың адамды құрады.

2016 жылы-469,4 мың адам (50%), 2015 жылы – 466,1 мың адам (57,5%).

Дене шынықтырумен және спортпен тұрақты шұғылдануға тартылған денсаулық мүмкіндіктері шектеулі адамдардың өсу серпіні сақталуда. 644,2 мың мүгедектердің (ел халқының 3,6% - ы) 277,7 мың адамның спортпен айналысуға қарсы көрсеткіштері жоқ. Осы санаттағы адамдар арасында

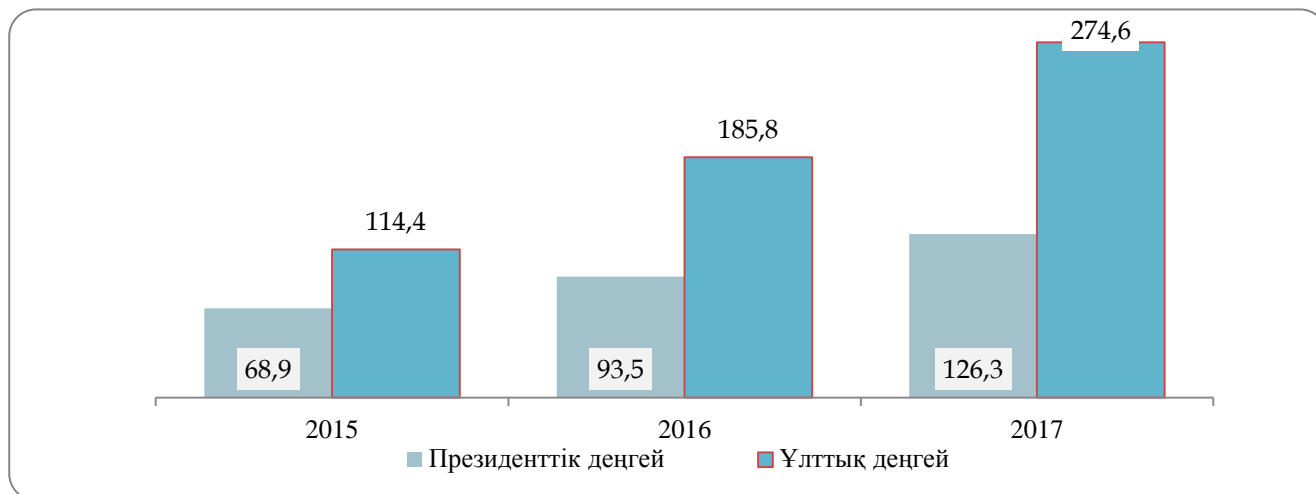
2017 жылы дене шынықтыру және спортпен шұғылданушылар саны 10,7 %, 2016 жылы– 10,2%, 2015 жылы – 9,7% құрады.

Республикада мүмкіндіктері шектеулі адамдарға арналған 12 спорт клубы (Астана және Алматы қалаларында, Алматы, Ақмола, Ақтөбе, Атырау, Жамбыл, Маңғыстау, Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Батыс Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстарында) және мүгедектер арасында спорт бойынша 2 мамандандырылған мектеп (Қарағанды және Оңтүстік Қазақстан облыстарында) жұмыс істейді, Павлодар облысында спорттың ойын түрлері мен мүгедектер спорты бойынша 1 балалар-жасөспірімдер спорт мектебі құрылды, олардың жалпы саны 4,7 мың адамды құрайды. Қызылорда қаласындағы "Мұзайдыны" МКҚК 1 мүгедек спорт бөлімі. Сонымен қатар, елімізде Қазақстанның Ұлттық Паралимпиадалық комитеті, "Спешиал Олимпикс" қоғамдық бірлестігі және Сурдлимпиадалық Федерация жұмыс істейді.

Тұрақты негізде Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің – Елбасының жазғы және қысқы спорт түрлері бойынша халық арасында тест тапсыру, еңбек ұжымдары, банктер, ардагерлер, мемлекеттік қызметкерлер және меншік нысанына қарамастан мекемелер арасында, сондай-ақ тұрғылықты жері бойынша жоғары оқу орындары мен жалпы білім беретін мектептер арасында спорт түрлері бойынша спартакиада өткізу қамтамасыз етілді.

2017 жылы 5,1 млн. адам қатысты, оның ішінде 126,3 мың адам Президенттік деңгей нормативтерін орындады, оның ішінде ауылда – 42,5 мың адам, 274,6 мың адам ұлттық деңгей нормативтерін орындады, оның ішінде ауылда – 107,3 мың адам.

3 Диаграмма. Президенттік, ұлттық деңгейдегі нормативтерді орындаған Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің – Елбасының тестілеріне қатысушылар санының динамикасы

Ақпарат көзі: ҚР Статистика жөніндегі комитеті

Ұлттық спорт түрлері белсенді дамыды. Қазақстанда ұлттық спорт түрлері бойынша 7 мамандандырылған клуб және 10 мамандандырылған спорт мектебі жұмыс істейді. 2017 жылы 2015 жылмен салыстырғанда елде ұлттық спорт түрлерімен шұғылданушылардың өсуі 343,3 мың адамды немесе елімізде дене шынықтырумен және спортпен шұғылданушылардың жалпы санының 6,6% - ын құрады.

Жоғары жетістіктер спортын дамыту мақсатында елімізде 322,6 мың спортшы шұғылданатын 519 спорт ұйымы жұмыс істейді.

Оған 459 балалар мен жасөспірімдер спорт мектебі кіреді, оның ішінде 144 мамандандырылған, онда 321,8 мың оқушы шұғылданады.

Сондай-ақ, олимпиадалық резервті даярлау 16 орталығы, спортта дарынды балаларға арналған 12 облыстық мектеп-интернаттар 3,7 мың оқушы, 22 облыстық жоғары спорт шеберлігі мектебі.

Олимпиадалық резервтің 5 республикалық мамандандырылған мектеп-интернат-колледжі, 2 республикалық жоғары спорт шеберлігі мектебі, 1 ұлттық және Ат спорты түрлері орталығы, 1 дене мүмкіндіктері шектеулі адамдарға арналған спорттық даярлау орталығы, 9 Олимпиадалық даярлау орталығы.

6.5 МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Республикада 42 жоғары оқу орны жыл сайын 5 мың маман даярлайды, оның ішінде бөлінген гранттар негізінде (2016 жылы 500 грант, 2017 жылы 715 грант). Аталған жоғары оқу орындарының қатарында бір жеке ЖОО - Қазақ туризм және спорт академиясы дене шынықтыру мұғалімдерімен қатар жаттықтырушы-оқытушыларды да шығарады.

Бұдан басқа, 24 колледждерде және олимпиадалық резервтің 5 республикалық мамандандырылған мектеп-интернат-колледждерінде "дене шынықтыру мұғалімі" және "спорт бойынша жаттықтырушы-оқытушы" мамандықтары бойынша 15 мың оқушы білім алады, олар жыл сайынғы бітіруді қамтамасыз етеді, бұл - 3,5 мың маман.

Сонымен қатар, "Болашақ" бағдарламасы бойынша Ресей Халықаралық Олимпиада университетінде (Сочи қ.) жаттықтырушылар мен мамандар спорттық менеджмент, спорт ғимараттарының экономикасы мен менеджменті бойынша біліктілікті арттыру курсынан өтті (2015 жылы – 1 адам, 2016 жылы-3 адам).

Дене шынықтыру және спорт саласында 50,7 мың штаттық дене шынықтыру қызметкерлері жұмыс істейді, бұл 2016 жылғы деңгейден 2,6 мың адамға артық (2016 жылы – 48,1 мың адам, 2015 жылы – 45,9 мың адам). Ауылдық жерлерде 23,1 мың дене шынықтыру қызметкерлері жұмыс істейді немесе олардың жалпы санының 45,5% – ы немесе 2016 жылға қарай 4,1% – ға өсті (2016 жылы-22,2 мың адам, 2015 жылы-21,5 мың адам). Елде барлығы 11,9 мың жаттықтырушы жұмыс істейді, оның ішінде жоғары білімді 10 мың адам (ауылда -2,7 мың адам), орта - арнайы білімі бар

1,5 мың адам (ауылда 589 адам), ал 343 дене шынықтыру білімі жоқ, бұл жалпы санның 2,9% құрайды. 2016 жылмен салыстырғанда спорт түрлері бойынша жаттықтырушылар саны 2017 жылы 872 адамға артты (2017 жылы – 11,9 мың жаттықтырушы, 2016 жылы – 11 мың жаттықтырушы, 2015 жылы – 10,7 мың жаттықтырушы).

Спорттық медицина емдеу-алдын алу медицинасының құрамдас бөлігі, сондай-ақ спорт резерві спортшыларына медициналық қызмет көрсетудің ажырамас бөлігі болып табылады, дене тәрбиесі тиімділігінің шешуші шарттарының бірі, спортшылардың денсаулығы мен дене бітімінің жетілуі мүддесінде дене шынықтыру және спорт құралдарын ұтымды пайдалану болып табылады.

Спорттық медицина және оңалту орталықтарында, емдеу-алдын алу мекемелерінің дәрігерлік бақылау кабинеттерінде жоғары дәрежелі спортшылардың денсаулық жағдайы мен спорт резерві жағдайының ерте бұзылуының алдын алу және анықтау үшін оларды диспансерлеу жүргізіледі.

2017 жылы диспансеризациямен 72,3% немесе 7,4 мың адам қамтылды.

Жыл сайын ұлттық құрама командалар спортшыларының нәтижелері өсуде, оның дәлелі түрлі дәрежедегі жарыстарда жеңіп алған медальдар болып табылады.

2014 жылы Сочидегі (Ресей) XXII Қысқы Олимпиада ойындарында ұлттық құрама командасының спортшылары дайындығының жоғары деңгейін көрсетті, мәнерлеп сырғанауда бір қола медальмен Қазақстан құрамасы жалпыкомандалық есепте 26-шы орынға тұрақтады. 6 спорт түрінен 15 қазақстандық спортшы әлемнің үздік 10 спортшысына енді.

2017 жылы дене шынықтыру-бұқаралық, негізгі республикалық және халықаралық іс-шаралардың Күнтізбелік жоспарына сәйкес 556 білікті және жоғары білікті спортшыларды даярлау сапасын арттыру үшін спорт түрлері бойынша оқу-жаттығу жиындары, оның ішінде республикадан тыс жерлерде 473: жазғы олимпиадалық спорт түрлерінен 315, қысқы олимпиадалық спорт түрлерінен 169 және олимпиадалық емес спорт түрлерінен 72.

6.6 ӨЗЕКТІ ІС-ШАРАЛАР ЖӘНЕ ЖЕТІСТІКТЕР

Салауатты өмір салтын насихаттау және бұқаралық спортты дамыту шеңберінде бұқаралық спорттық іс-шараларды (спартакиадалар, турнирлер, спорттық отбасылық жарыстар, жаппай жүгіру) жүйелі түрде өткізу қамтамасыз етілді. 2017 жылы жалпы 5,6 млн. адамды қамтитын 44 мың іс - шара, 2016 жылы 5,6 млн. адамды қамтитын 43 мың іс - шара, 2015 жылы 5,7 млн. адамды қамтитын 33 мың іс-шара өткізілді.

Жыл сайын 5 мыңнан астам мүгедек спортшылардың қатысуымен әртүрлі санаттағы мүгедектер үшін 40-тан астам халықаралық және республикалық чемпионаттар мен турнирлер өткізіледі. 2017 жылдың қорытындысы бойынша 39 оқу-жаттығу жиыны мен республикалық жарыстар өткізілді және 3,5 мың мүгедек спортшылардың қатысуымен 47 халықаралық жарыстарға қатысу қамтамасыз етілді.

2016 жылғы 12-21 ақпан аралығында Лиллехаммер қаласында (Норвегия) 16 спорт түрінен жасөспірімдер арасындағы Олимпиада ойындары өтті, оған 15-18 жас аралығындағы 70 елден 1 000-ға жуық спортшы қатысты.

Қазақстандық спортшылар спорттың 9 түріне қатысты (шаңғы жарысы, биатлон, шаңғымен трамплиннен секіру, шорт-трек, коньки тебу спорты, тау шаңғысы, мәнерлеп сырғанау, фристайл, шана спорты).

2016 жылғы 5-21 тамыз аралығында Рио-де-Жанейро қаласында (Бразилия Федеративтік Республикасы) ХХХ жазғы Олимпиада ойындары өтті.

2016 жылғы 7-18 қыркүйек аралығында Рио-де-Жанейро қаласында (Бразилия) XV жазғы Паралимпиадалық ойындар, оған 5 спорт түрі бойынша мүмкіндігі шектеулі 11 қазақстандық спортшы қатысты (жүзу, жеңіл атлетика, пауэрлифтинг, садақ пен дзюдодан ату).

Тәуелсіз Қазақстан тарихында алғаш рет XV Паралимпиада ойындарында қазақстандық мүмкіндігі шектеулі спортшылар 162 қатысушы ел арасында жалпы командалық 58-ші орынға ие болып, бір алтын және бір күміс медальға қол жеткізді.

2017 жылғы 29 қаңтар мен 8 ақпан аралығында Алматы қаласында 28-ші Дүниежүзілік Қысқы Универсиада өтті. Қазақстан ұлттық құрамасы 36 медаль – 11 алтын, 8 күміс және 17 қола медаль жеңіп алды. Жалпы командалық есепте 2 орын алды.

Нәтижесінде Қазақстан құрамасы жалпы медальдық есепте 22 орын алды. Ойын қорытындысы бойынша біздің құраманың активінде әр түрлі деңгейдегі 17 медаль бар: 3 алтын, 5 күміс және 9 қола медаль.

2016 жылғы 7-18 қыркүйек аралығында Рио-де-Жанейро қаласында (Бразилия) XV жазғы Паралимпиадалық ойындар, оған 5 спорт түрі бойынша мүмкіндігі шектеулі

11 қазақстандық спортшы қатысты (жүзу, жеңіл атлетика, пауэрлифтинг, садақ пен дзюдодан ату).

Тәуелсіз Қазақстан тарихында алғаш рет XV Паралимпиада ойындарында қазақстандық мүмкіндігі шектеулі спортшылар 162 қатысушы ел арасында жалпы командалық 58-ші орынға ие болып, бір алтын және бір күміс медальға қол жеткізді.

2017 жылғы 29 қаңтар мен 8 ақпан аралығында Алматы қаласында 28-ші Дүниежүзілік Қысқы Универсиада өтті. Қазақстан ұлттық құрамасы 36 медаль – 11 алтын, 8 күміс және 17 қола медаль жеңіп алды. Жалпы командалық есепте 2 орын алды.

2017 жылы Астана қаласында Шанхай Ынтымақтастық Ұйымына мүше мемлекеттер басшыларының Саммиті аясында 32 елден 5000-нан астам адамның қатысуымен ШЫҰ және АӨСШК жеңіл атлетика марафоны өткізілді.

2017 жылғы 19-30 тамыз аралығында Тайбэй қаласында (Тайвань) 21 спорт түрінен XXIX Дүниежүзілік жазғы Универсиада өтті. Аталмыш жарысқа 142 елден 7639 адам қатысты. Қазақстан Республикасының құрама сапында спорттың 14 түрінен 121 спортшы қатысып, 16 медаль (3 алтын, 6 күміс және 7 қола) және жалпыкомандалық есепте 21 орын алды.

2017 жылғы 17-27 қыркүйек аралығында Ашхабад қаласында (Түрікменстан) жабық үй-жайларда және жауынгерлік өнер бойынша V Азия ойындары өтті. Қазақстан Республикасының спорт делегациясы 252 қатысушы спорттың 21 түрінен 17 түріне қатысты.

Нәтижесінде Қазақстан құрамасы жалпы медальдық есепте 4-орынға ие болды.

Азия құрлығының 45 елі және мұхиттың 17 елі. Азия ойындарының қорытындысы бойынша біздің құраманың активінде барлығы 96 медаль бар:

28 алтын, 28 күміс және 40 қола медаль.

2017 жылы спорт түрлері бойынша ұлттық құрама командаларды 2018 жылы Пхенчхан қаласында (Оңтүстік Корея) XXIII Қысқы Олимпиада ойындарына қатысуға дайындау жүргізілді.

Қорытынды бойынша қазақстандық құрама бейресми командалық есепте 28 орын алды. Қазақстан құрамасының қоржынында барлығы бір қола медаль.

2018 жылдың 5-19 наурыз аралығында Пхенчхан қаласында (Корея Республикасы) спорттың 6 түрінен (тау шаңғысы, биатлон, шаңғы жарысы, следж хоккей, сноуборд, арбадағы керлинг) әлемнің 49 елінен 567 спортшының қатысуымен XII қысқы Паралимпиадалық ойындар өтті.

7 МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІК

7.1 МЕМЛЕКЕТТІК-ЖЕКЕ МЕНШІК ӘРІПТЕСТІКТІҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Қазіргі уақытта көптеген елдердің алдында ондаған жыл бұрын құрылған қолданыстағы инфрақұрылымды жаңғырту мәселесі тұр. Әсіресе, "сауықтыру" әлеуметтік сала объектілерін талап етеді: емханалар, ауруханалар, балабақшалар, мектептер, жалпы пайдаланымдағы жолдар және т.б. мұндай жаңарту айтарлықтай ақша қаражатын салуды көздейді, бұл өз кезегінде қаржыландырудың баламалы көздерін іздестіру қажеттілігін туындатады. Осы міндеттерді шешудің пәрменді тәсілдерінің бірі мемлекеттік-жеке меншік әріптестік (МЖӘ) болып табылады.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік - мемлекеттік әріптес пен жеке меншік әріптес арасындағы ынтымақтастық нысаны. МЖӘ мемлекеттік органдар мен кәсіпкерлердің әлеуметтік маңызды салалардағы өзара тиімді ынтымақтастығын көздейді, онда мемлекет қызметтердің тапсырыс берушісі, ал кәсіпкерлер орындаушылар болып табылады.

МЖӘ мақсаты қоғамдық игіліктер мен қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын арттыру үшін ресурстарды біріктіру жолымен мемлекет пен жеке сектор арасындағы ұзақ мерзімді ынтымақтастықты қалыптастыру және күшейту болып табылады.

МЖӘ-нің негізгі міндеттері:

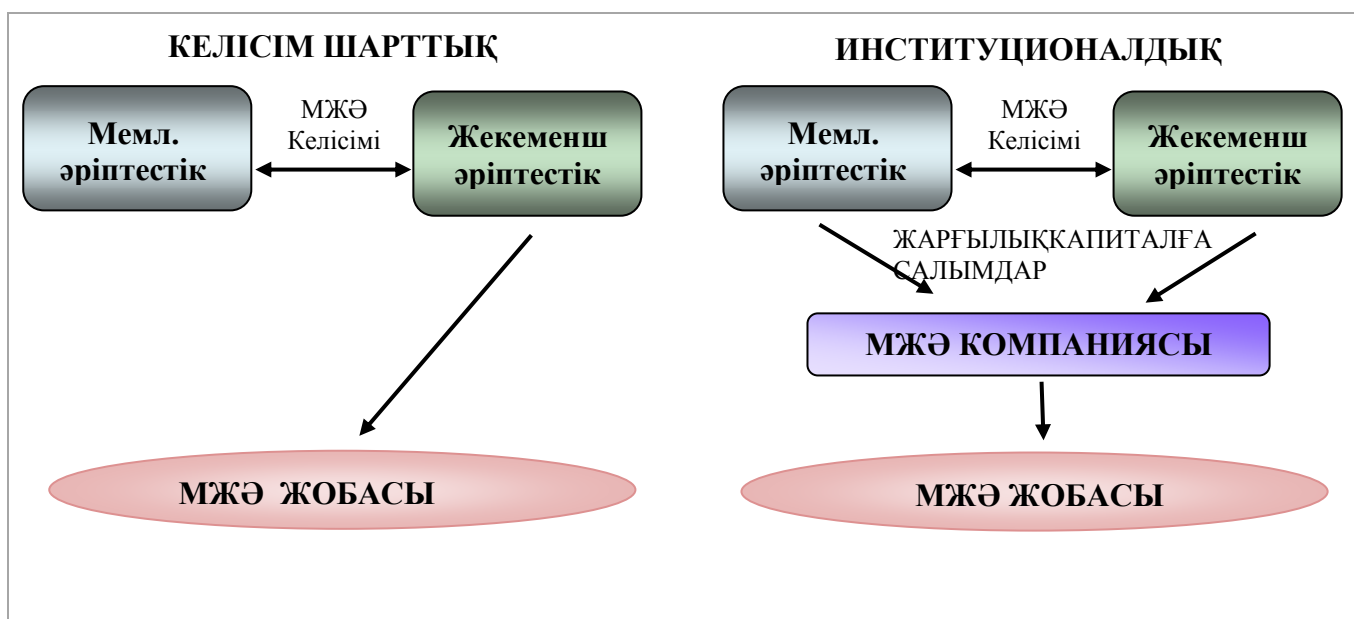
- ҚР Тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік әріптес пен жеке меншік әріптестің тиімді өзара іс-қимылы үшін жағдай жасау;
- халықтың тыныс-тіршілігін қамтамасыз ету инфрақұрылымын және жүйелерін дамыту үшін мемлекеттік әріптес пен жеке меншік әріптестің ресурстарын біріктіру жолымен мемлекет экономикасына инвестициялар тарту;
- халықтың, сондай-ақ өзге де мүдделі тұлғалардың мүдделері мен қажеттіліктерін ескере отырып, тауарлардың, жұмыстар мен қызметтердің қолжетімділігі мен сапасының деңгейін арттыру;
- ҚР-да жалпы инновациялық белсенділікті арттыру, оның ішінде жоғары технологиялық және ғылымды қажетсінетін өндірістерді дамытуға жәрдемдесу.

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік түрлері

1. Келісімшарттық МЖӘ

- Лизингілік келісім-шарт (кейіннен сатып алу құқығымен жалдау)
 - ҒЗТКЖ келісімшарттары (жаңа технологияларды әзірлеу, стартап компаниялар құру)

- Өмірлік циклдің келісімшарттары (жобалау, Құрылыс және пайдалану)
 - Сервистік келісім-шарттар (қызмет көрсету және жаңғырту)
2. Институционалдық МЖӘ
- Мемлекеттік және жеке әріптестердің бірлескен кәсіпорны
 - бюджеттен квазигоссекторды капиталдандыруға балама
 - жеке және мемлекеттік әріптес қарыздық қаржыландыруды тарту үшін "equity" құрады
 - мемлекеттік әріптестің жобадан "exit" шығу механизмі.

Ісурет. Мемлекеттік-жекеменшік әріптестіктің келісімшарттық және институционалдық түрлерінің айырмашылықтары.

МЖӘ туралы заңда келісімшарттардың мынадай түрлері көзделген: концессия; мемлекеттік мүлікті сенімгерлік басқару; мемлекеттік мүлікті мүлтік жалдау (жалға алу); лизинг; технологияны әзірлеуге, тәжірибелік үлгі дайындауға, тәжірибелік-өнеркәсіптік сынауға және ұсақ сериялы өндіріске жасалатын шарт; өмірлік цикл келісімшарты, сервистік келісімшарт және келісімшарттардың өзге де түрлері.

Келісімшарттың қандай да бір түрін таңдау МЖӘ объектісіне байланысты. Мысалы, келісім-шарттың түрін анықтау кезінде негізгі ұсынымдар:

- егер әлеуметтік инфрақұрылым және тіршілікті қамтамасыз ету объектілерін құру (қайта жаңарту) және пайдалану жоспарланса - онда концессия шарты болуы мүмкін (Денсаулық сақтау объектілері, жолдар, көпірлер және т. б.);
- тиімді пайдалануды талап ететін мемлекеттік меншіктің қолданыстағы объектілері бойынша – мемлекеттік мүлікті сенімгерлік басқаруға

МЖӘ келісім-шарты болуы мүмкін (спорт кешендері, білім беру мекемелері, емханалар және т. б.);

- құрылысты көздемейтін жобаларды жоспарлау, ал жеке меншік объектісін пайдалану жағдайында – МЖӘ-нің жеке әріптесті (мектепке дейінгі балалар мекемелері, фельдшерлік-акушерлік пункттер, қазандықтар және т. б.) мүлкін жалға алу келісім-шарты болуы мүмкін.);
- жобалаудан пайдалануға (немесе кәдеге жаратуға) дейінгі жұмыстардың толық циклін талап ететін объектілер бойынша – өмірлік цикл келісім-шартын қолдануға болады.

Институционалдық МЖӘ квазимемлекеттік сектор субъектілерін мемлекеттік бюджет есебінен капиталдандырудың баламасы ретінде қарастырылады. Егер Бюджеттік инвестициялық жобаны іске асырудың дәстүрлі схемасы кезінде мемлекет республикалық немесе жергілікті бюджет қаражаты есебінен квазимемлекеттік компанияның жарғылық капиталын толықтырса, сондай-ақ осы қаражат есебінен жобаны іске асырса, онда институционалдық МЖӘ кезінде мемлекеттік және жеке серіктестер МЖӘ компаниясының жарғылық капиталын бірлесіп қалыптастырады және МЖӘ жобасын іске асыру үшін қарыздық қаржыландыруды тартады.

Бұл схема бірқатар маңызды артықшылықтарға ие:

- Жеке серіктес өз қаражатын сала отырып, мемлекетпен тәуекелдерді бөледі, тиісінше, маркетинг, кірістілік және салынған қаражатты қайтару бөлігінде жобаға талдау жүргізілетін болады.
- Банктік қаржыландыруды тарту үшін серіктестер МЖӘ жобасының қаржылық тұрақтылығын және қарызға қызмет көрсету үшін ақша ағындарын жинақтау қабілетін қамтамасыз етуге міндетті болады.
- Жобаны іске асыру бірлесіп бақыланатын компания органдары арқылы жобалық басқару әдістеріне негізделетін болады.

Институционалдық МЖӘ тиімсіз мемлекеттік инвестициялық жобалардың санын төмендетуге мүмкіндік береді, сондай-ақ жобаға қатысушы мемлекеттік органдар мен квазимемлекеттік компаниялардың жобалық және корпоративтік басқарудың қазіргі заманғы әдістеріне көшуіне ықпал етеді.

Қазақстанда мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобалары алғаш рет 2006 жылы жүзеге асырыла бастады. МЖӘ арнайы құқықтық платформасын құру жөніндегі бірінші қадам 2006 жылғы 07 шілдедегі "Концессиялар туралы" Заңның қабылдануымен жасалды. Алайда, осы заңды енгізу тиісті нәтиже бермеді. 2005 жылдан 2014 жылға дейін МЖӘ – нің 6 келісім-шартына қол қойылды, оның ішінде Республикалық маңызы бар 3 жоба толық пайдалануға берілді: "Шар станциясы – Өскемен" темір жолы, "Солтүстік Қазақстан-Ақтөбе облысы" өңіраралық электр

беру желісі, Ақтау халықаралық әуежайының жолаушылар терминалы. Бұл жобалардың жалпы құны 46,2 млрд теңгені құрады⁴

Жобалар санының шектеулілігі сол кезде Концессиялар туралы заңның қолданылуына байланысты болды. Бұл құжатты пайдалану тек ірі инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асыруды көздейді. Сондай - ақ осы Заңда көптеген активтерге ие квазимемлекеттік сектор, Қазақстанның ұлттық компаниялары өте маңызды звено енгізілген жоқ. Институционалдық МЖӘ туралы Заңның бастапқы редакциясында сөз болған жоқ. Осының барлығы жаңа құралдарды әзірлеуді талап етті.

Шағын санға қарамастан, МЖӘ алғашқы пилоттық жобаларының тәжірибесі айтарлықтай оң әсерін көрсетті:

- мемлекеттік маңызы бар объектілерге инвестициялау үшін мемлекеттік емес қаржыландыруды тарту;
- мемлекет пен бизнес арасында жобаны іске асыру бойынша тәуекелдерді бөлу;
- басқару функцияларын жеке инвесторға беру арқылы экономикалық тиімді басқаруды қамтамасыз ету;
- инфрақұрылымды дамытуға заманауи, тиімділігі жоғары технологияларды тарту.

2015 жылы "мемлекеттік-жеке меншік серіктестік туралы"ҚР жаңа Заңы қабылданды. Бұл құқықтық база МЖӘ қолдану салалары бойынша бірқатар шектеулерді алып тастады, қатысушылар құрамын, келісім-шарттардың нысандары мен түрлерін кеңейтті, сондай-ақ жеке қаржылық бастамалар мүмкіндігін енгізуге мүмкіндік берді.

Нормативтік реттеуді жетілдіру МЖӘ жобаларын енгізу процесін жеделдетті. Салыстыру үшін: егер 2003-2016 жылдар аралығында 61 млрд.теңге сомасына 23 шарт жасалса, өткен жылы 146 млрд. теңге сомасына 160 шартқа қол қойылды.

Егер МЖӘ саласындағы ағымдағы даму туралы айтатын болсақ, 2018 жылғы 12 шілдедегі жағдай бойынша 240 нысан бойынша жалпы инвестиция сомасы 792,8 млрд.теңгеге 228 МЖӘ Шарты жасалды. Барлығы әр түрлі кезеңдерде шамамен 2,5 трлн. республикалық деңгейдегі 21 жоба.

6 кесте. Қазақстан Республикасында мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын іске асыру (2018 жылғы 12 шілдедегі жағдай бойынша)

Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік	Жасалған шарттар / объектілер	Пайдалануға берілген нысандар	Объектілер құрылысы сатысында
------------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

⁴Ақпараттық агенттік Strategy2050.kz, <https://strategy2050.kz>

Саны	228 / 240	167	63
Сомасы, млрд. теңге	792,8	101,3	691,3

Ақпарат көзі: ҚР Ұлттық экономика министрлігі, <http://economy.gov.kz>

Егер МЖӘ қолданудың негізгі салалары туралы айтатын болсақ, жергілікті деңгейде білім беру және денсаулық сақтау сияқты әлеуметтік маңызды бағыттар басым, олардың үлесіне тиісінше, республика бойынша 117 және 47 жоба келеді. Сондай-ақ, жергілікті деңгейде МЖӘ желісі бойынша мәдениет және спорт, ауыл шаруашылығы, ТКШ, құрылыс және т. б. салаларда жобалар іске асырылуда.

МЖӘ туралы заңнамаға сәйкес МЖӘ мемлекеттік қолдаудың мынадай шаралары қарастырылған:

- инфрақұрылымдық облигациялар бойынша Мемлекет кепілгерлігі;
- МЖӘ жобаларын қаржыландыру үшін тартылатын қарыздар бойынша мемлекеттік кепілдіктер;
- мемлекетке тиесілі зияткерлік меншік объектілеріне айрықша құқықтарды беру;
- ҚР заңнамасына сәйкес заттай гранттар беру;
- МЖӘ жобаларын бірлесіп қаржыландыру;
- МЖӘ жобасын іске асыру барысында өндірілетін тауарлардың (жұмыстардың, қызметтердің) белгілі бір көлемін мемлекеттің тұтыну кепілдіктері.

7 кесте. Мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің пайдасы

Мемлекет үшін	Жеке меншік әріптестік үшін	Халық үшін (тұтынушылар)
<ul style="list-style-type: none"> • Бюджет қаражатын үнемдеу • Инфрақұрылымды жедел дамыту • Сапалы қызмет көрсету • Инвестициялар мен жеке сектордың тәжірибесін тарту • Тәуекелдердің бір бөлігін жеке секторға беру 	<ul style="list-style-type: none"> • Ұзақ мерзімді, тұрақты табыс • Табыстың жаңа көздері • Валюталық тәуекелдерді ескере отырып, инвестицияланбайтын шарт • Инвесторлардың мүдделерін заңнамалық қорғау, оның ішінде мемлекеттің бастамасы бойынша және заңнама өзгерген жағдайларда концессиялық шартты біржақты тоқтатудан қорғау 	<ul style="list-style-type: none"> • "Баға – сапа" оңтайлы қатынасы • Дамыған инфрақұрылымға қол жеткізу • Неғұрлым сапалы қызметтерге қол жеткізу • Оң мультипликативті әсер

Ақпарат көзі: <http://kazee.kz>

"Мемлекеттік-жеке меншік әріптестік туралы" ҚР Заңына сәйкес Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы:

- МЖӘ жобасының тұжырымдамасына сараптамалық қорытынды дайындау;

- әлеуетті жеке серіктестер тізілімін қалыптастыру;
- жеке меншік әріптесті айқындау жөніндегі конкурстық комиссияға қатысу;
- МЖӘ жобаларын іске асыру мониторингіне қатысу.

Кәсіпкерлер үшін болжамды жәрдемдесу:

- МЖӘ жалпы мәселелері бойынша кеңес беру.

7.2 МЕКТЕП ФУТБОЛ АЛАНДАРЫН ҚАЙТА ЖАҢАРТУ САЛАСЫНДА МЖӘ ТЕТІГІН ҚОЛДАНУ

"Дене шынықтыру және спорт туралы" Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V Заңына сәйкес дене шынықтыру және спорттың материалдық базасын әлеуметтік инфрақұрылым объектілеріне жататын дене шынықтыру-сауықтыру және спорт ғимараттарының барлық түрлері құрайды.

Спорт ғимараттары мемлекеттік және (немесе) жеке меншікте болуы мүмкін. Аумақтардың дене шынықтыру-сауықтыру және спорт құрылыстарымен қамтамасыз етілу қажеттілігін айқындау, сондай-ақ дене шынықтыру-сауықтыру және спорт ғимараттарын орналастыру сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерге сәйкес жүзеге асырылады.

Мемлекеттік меншіктегі дене шынықтыру-сауықтыру, спорт ғимараттарын тең дене шынықтыру-сауықтыру, спорт және спорттық-техникалық құрылыстар құрмай таратуға, нысаналы және функционалдық мақсатын өзгертуге жол берілмейді.

Меншігінде немесе иелігінде спорт ғимараттары бар адамдар мемлекеттік бақылау және қадағалау органдары белгілеген техникалық регламенттердің, стандарттардың талаптарына, нормаларға, қағидалар мен талаптарға, Санитариялық қағидаларға сәйкес спорттық іс-шаралар өткізілетін орындарды тиісті техникалық жабдықтауды қамтамасыз етеді.

ЗЕРТТЕУДІҢ НЕГІЗГІ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

Осылайша, Қазақстанда МЖӘ тетігі бизнес үшін анағұрлым икемді және ыңғайлы болды. ҚР кейбір заңнамалық актілеріне бюджет заңнамасын жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Бизнес тілектері ескеріле отырып құжат әзірленді. Бұдан былай кәсіпкерлер МЖӘ шартын ресімдесе, қандай табысқа сенуге болатынын алдын ала білетін болады.

МЖӘ ресурстық базаны кеңейтудің, бюджеттік шығыстарды "түсірудің" және экономикалық даму үшін пайдаланылмаған резервтерді жұмылдырудың, мемлекеттік және коммуналдық меншікті басқарудың тиімділігін арттырудың негізгі тетіктерінің бірі болды. Өткен жылдың соңында бюджеттік заңнамаға түзетулер қабылданып, МЖӘ жобаларын қарау, бекіту және іске асыру процестерін жеңілдетеді. Бұл МЖӘ саласындағы іскерлік белсенділікті одан әрі арттыруға негіз береді.

Атап айтқанда, "бағдарламалық МЖӘ" енгізілуде. Бұл жеке меншік әріптесті және МЖӘ жобаларын іріктеудің барлық рәсімдері экономиканың әрбір саласы үшін мемлекеттік және үкіметтік бағдарламаларда оңайлатылған нысан бойынша, яғни қосымша сараптамалар өткізбей жазылғанын білдіреді. Бұдан басқа, 5 – тен 3-ке дейін МЖӘ жобаларын жоспарлау процестері оңтайландырылады (инвестициялық ұсыныстың сараптамасы, конкурс өткізу, МЖӘ шартын жасасу, жоба тұжырымдамасы және МЖӘ Шарты жобасының сараптамасы).

Бағдарламалық МЖӘ – нің артықшылықтары мен қолданылуы-бұл салалық ерекшелікті ескере отырып, жобаны іске асыру схемасының икемділігі, жобаларды іске асырудың жеделдетілген мерзімдері, жеке меншік және мемлекеттік серіктестер тұжырымдаманы және конкурстық құжаттаманы әзірлеу қажеттілігінен құтылу, стандартты институционалдық және қаржылық схема әрқайсысы үшін қолданылатын сала.

Елімізде футболдың дамуы үлкен қолдауға ие. Балалар-жасөспірімдер футболын дамыту, атап айтқанда футболмен айналысатын балалар санын арттыру, сондай-ақ балалар жаттықтырушыларының санын арттыру басым бағыт болып табылады.

2022 жылға қарай футболмен айналысатын балалардың санын екі есеге арттыру міндеті қойылды: 386 мыңнан 750 мыңға дейін, сондай-ақ балалар жаттықтырушыларының жаңа тобын тәрбиелеу, олардың саны кем дегенде екі есеге өсуі тиіс.

Дене шынықтыру және спорт саласы жасы мен әлеуметтік мәртебесіне қарамастан, қоғамның берік әлеуметтік бірігуіне, біртұтас болашақ ұлтын

қалыптастыруға, отансүйгіштікке жүйелі түрде тәрбиелеуге ықпал ететін перспективалы алаңдардың бірі болып табылады.

Қазіргі әлемде спорт және салауатты өмір салты экономикалық дамумен қатар азаматтардың өмір сүру сапасының негізгі көрсеткіштерінің қатарында тұр.

Қазақстанда спорт жалпыұлттық бірліктің, ынтымақтың символы болып келеді және жаңа қазақстандық патриотизмнің негізін қалыптастырудың маңызды аспектілерінің бірі, өз елімен мақтаныш пен ынтымақтастық сезімін білдіреді.

Дене шынықтырумен және спортпен айналысу халықты сауықтырудың барынша қолжетімді және тиімді тетіктерінің бірі, оның өзін-өзі жүзеге асыруы мен дамуы, бейәлеуметтік құбылыстарға қарсы күрес құралы болып табылады.

Қоғамдық дамудың жаңа міндеттерінің пайда болуы Спорт және дене шынықтыру саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігін арттыру үшін басым бағыттардың спектрін айқындайды, олардың ішіндегі ең маңыздысы жетекші әлемдік тәжірибеге сүйену, саланы басқару мен дамытудың ғылыми тәсілдері мен қағидаттарын, инновацияларды кеңінен енгізу болып табылады.

9 Кесте. SWOT-талдау

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
<ol style="list-style-type: none"> 1. Халық арасында дене шынықтыру мен спортқа деген қызығушылықты күшейту 2. Жоғары жетістіктер спорттың күшті имиджі 3. Коммерциялық спорттық және бұқаралық іс-шараларды өткізуге сұраныс 4. Алаңды жалға алуға сұраныс 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Құрылыс материалдары мен жұмыстарына бағаның тұрақты өсуі 2. Ел өңірлерінде спортқа тартылудың біркелкі емес деңгейі 3. Күрделі жөндеуге салу қажеттілігі 4. Кадрлардың тұрақтамауы және жоғары білікті мамандардың болмауы мәселесі
Мүмкіндіктер	Тәуекелдер
<ol style="list-style-type: none"> 1. Қызметтің осы түріне тұрақты сұраныс 2. Шығындардың жоғары өтелімділігі 3. Саланы мемлекеттік қолдаудың тиімді тетіктерінің болуы 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіпкерлік тәуекелдердің жоғары деңгейі 2. Төмен кәсіпкерлік белсенділік 3. Салық және лицензиялық заңнаманы қатаңдату 4. Маркетингтік стратегияны дұрыс таңдау

ДИАГРАММАЛАР ТІЗІМІ

1 Диаграмма. Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданушыларды қамту диаграммасы	42
2 Диаграмма. Білім алушылардың жалпы санынан орта білім беру ұйымдарында спорт секцияларында шұғылданатын білім алушылардың үлесі.....	43
3 Диаграмма. Президенттік, ұлттық деңгейдегі нормативтерді орындаған Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің – Елбасының тестілеріне қатысушылар санының динамикасы	45

КЕСТЕЛЕР ТІЗІМІ

1 Кесте. Кәсіпкерлікті ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету бойынша нысаналы көрсеткіштер.	27
2 Кесте. Кәсіпкерлердің құзыретін арттыру бойынша нысаналы көрсеткіштер	28
3 Кесте. Кәсіпкерлердің өнімділігін арттыру жөніндегі нысаналы көрсеткіштер.	29
4 Кесте. Іскерлік байланыстарды кеңейту жөніндегі нысаналы көрсеткіштер	30
5 Кесте. Спорт саласындағы экономикалық қызмет түрлерінің құрылымы	40
6 Кесте. Қазақстан Республикасында мемлекеттік-жеке меншік әріптестік жобаларын іске асыру (2018 жылғы 12 шілдедегі жағдай бойынша).....	53
7 Кесте. Мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің пайдасы	54

ҚОСЫМШАЛАР

Шымкент қаласының мектеп жанындағы стадиондарды қайта жаңарту жобасының мысалы (МЖӘ)

МЕКТЕП СПОРТ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ

ТЕК МАУСЫМДЫҚ ПАЙДАЛАНУДЫҢ МЕКТЕП СТАДИОНДАРЫ

Тек күзде және көктемде жылы маусымда қолданылады. Алаң қысқы және жазғы кезеңде пайдалану мүмкіндігінсіз салынады. Қыста ауа-райынан, ал жазда мектеп демалыстарынан тұрады.

МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ИНФРАҚҰРЫЛЫМНЫҢ БОЛМАУЫ.

Арнайы жабыны, жылы киім шешетін бөлмелер, себезгі бөлмелері, жаттығу алаңдары, тренажерлер, жүгіру жолдары, футбол, волейбол, Теннис, баскетболға арналған алаңдар, көрермендерге арналған мінбелер және т. б.

МОРАЛЬДЫҚ ЕСКІРГЕН ИНФРАҚҰРЫЛЫМ.

Жабдықтар тозған немесе моральдық тозған. Бұл жастардың мектеп жасынан спортқа деген пассивті қатынасының себептерінің бірі. Мектеп бағдарламасы қолданыстағы инфрақұрылым мүмкіндіктерімен айтарлықтай шектелген, мектептер жанындағы спорт секцияларын тиімді дамыту үшін мүмкіндік жоқ.

МЕКТЕП СПОРТ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ

№7 орта мектеп

№13 орта мектеп

№15 орта мектеп

№49 орта мектеп

№50 орта мектеп

№87 орта мектеп

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

БІЗДІҢ ҰСЫНЫС

СЕНІМГЕРЛІК БАСҚАРУҒА БЕРУ ШАРТТАРЫ

МЕМЛЕКЕТТІК СЕРІКТЕС

- МЖӘ шеңберінде сенімгерлік басқару шарты бойынша 3 жылдан 15 жылға дейінгі мерзімге мектеп стадиондарын ұсынады.
- Инженерлік коммуникациялар

ЖЕКЕ СЕРІКТЕС

- ЖСҚ және басқа да рұқсат беру құжаттамасын әзірлейді
- Өз қаражаты есебінен салады:
- Арнайы жабыны бар 3 жабық футбол алаңы
- Теннис, волейбол, баскетболға арналған бірегей алаңдар
- Душпен жылы киім шешетін орын
- Арнайы жабыны бар жүгіру және велосипед жолдары
- Тренажерлер мен шағын спорт ғимараттары орнатылады
- Периметрі бойынша алаңдарды қоршауды жүргізеді
- Көрермен үшін мінбелерді қамтамасыз етеді
- Басқару шартының қолданылу кезеңінде кешкі және демалыс күндері стадионды коммерциялық мақсаттарда пайдаланады
- Стадионды ұстауға және мүкәммал сатып алуға шығындарды көтереді

МЕКТЕП

- Оқу уақытында стадионды тегін пайдаланады

ЖОБАҒА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ПАЙДАСЫ

